

Gestaltningsprogram

Energihamnen,
del av Norra Djurgårdsstaden
i stadsdelen Ladugårdsgärdet

2018-09-12

Detaljplan för
Energihamnen
(Shanghai 1 m. fl.)

Dnr 2016-10198

Samrådshandling



Stockholms
stad

Gestaltningssprogrammet är ett komplement till detaljplanen för samordning av den yttre miljöns utformning. Den är upprättad av UD Urban Design i samarbete med Stockholms Stad och följande byggherrar;

Byggherrar:
Stockholm Exergi
Stockholms Hamnar
Cementa / Heidelberg Cement Group

Arkitekter:
U.D. Urban Design AB

**URBAN
DESIGN**



**STOCKHOLMS
HAMNAR**



Gestaltningssprogrammet har utarbetats i samråd med byggherrarna och deras konsulter. Den är sammanställd av Urban Design genom Helena Glantz och Maja Knochenhauer. Från Stadsbyggnadskontoret har Stefan Modig och Nikara Movafaghi medverkat. Exploateringskontoret har medverkat genom Hillevie Jernberg och Anna Frank. Trafikkontoret har medverkat genom Pär Båge. Kulturmiljöutredning har utförts av Tyréns genom Johanna Alton.

Illustrationen på framsidan är framtagen av Råformat.
Övriga illustrationer är framtagna av UD Urban Design om inget annat anges.

Innehåll

1. INLEDNING	4	5. GESTALTNING AV DELOMRÅDEN	26
1:1 Bakgrund	4	5:1 Byggnader	26
1:2 Norra Djurgårdsstadens vision	5	5:1:1 Energifamiljen	30
1:3 Förutsättningar, platsen idag	5	- Typologier och funktion	
1:4 Detaljplan för Energihamnen	5	- Material, färg och utförande	
		- Produktionsanläggning	
2. PLANFÖRSLAG	6	5:1:2 Cementfamiljen	36
2:1 Vision och mål för Energihamnen	6	- Typologier och funktion	
2:2 Planstruktur	6	- Material, färg och utförande	
2:3 Tre scenarier	8	- Cementsilo	
2:4 Etappvis utbyggnad	9	5:1:3 Lagringsfamiljen	44
2:5 Infrastruktur allmänhet (gång, cykel, kollektivtrafik, bil)	10	- Typologier och funktion	
2:6 Infrastruktur verksamhet (båt, järnväg, lastbil)	11	- Material, färg och utförande	
		5:2 Länkar	48
3. KULTURMILJÖ OCH RIKSINTRESSEN	12	- Typologier och funktion	
3:1 1800-talets kommunaltekniska anläggningar	12	- Material, färg och utförande	
3:2 Sjöfarts-, handels- och industristaden	13	5:3 Skalskydd	50
3:3 Stockholmska särdrag	13	- Typologier och funktion	
- Anpassning till naturen		- Material, färg och utförande	
- Front mot vattenrummet och Stockholms inlopp		5:4 Kajer och Vattenrummet	52
- Blickfång och vyer från viktiga utsiktspunkter		- Typologier och funktion	
- Stadssiluetten		- Material, färg och utförande	
3:4 Riktlinjer Kulturmiljö	15	6. GESTALTNING AV ALLMÄN PLATS	54
3:5 Sammanfattning	15	6:1 Norra Hamnvägen	54
4. ÖVERGRIPANDE GESTALTNINGSMOTIV	16		
4:1 Funktion och formspråk	16		
4:2 Socklar och Volymer	18		
4:3 Material och Kulörer	20		
4:4 Skytning/Grafik	22		
4:5 Konst	23		
4:6 Strategier för grönyta	23		
4:7 Belysning	24		

1. Inledning

1:1 Bakgrund

Gestaltningsprogrammet är ett dokument som är upprättat av berörda byggherrar i samråd med Stockholms Stadsbyggnadskontor och Exploateringskontor, med målet att skapa en samordning av den yttre miljöns utformning. Det utgör ett komplement till detaljplanen och godkänns av stadsbyggnadsnämnden för att därefter utgöra underlag för bygglovprövningar inom planområdet. I de exploateringsavtal som tecknas mellan exploateringsnämnden och respektive byggherre åtar sig byggherren att medverka till att följa gestaltningsprogrammet i efterföljande process.

Avsikten är att lägga fast en kvalitetsnivå som staden och byggherrarna gemensamt enats om, både för stadens egna anläggningar på gatumark, som för de enskilda byggnadsprojekten. Genom att tidigt klargöra stadens och byggherrarnas ambitioner för detaljutförandet ökar möjligheten att säkerställa kvalitén vid genomförandet. Gestaltningsprogram upprättas för Norra Djurgårdsstadens alla större detaljplaneområden, som i huvudsak innehåller bostäder och verksamheter eller som omfattar miljöer med särskilt kulturhistoriskt värde. Det är en viktig planuppgift att formulera en sammanvägd kvalitetsnivå anpassad till Norra Djurgårdsstadens speciella läge och förutsättningar.

Vid planering och utformning av bebyggelsen har utgångspunkter bland annat varit att göra Energihamnen till



BILD 1:1:1 Flygfoto över Energihamnen (från Start-PM)

ett bra exempel på hur modern industri- och hamnverksamhet kan integreras i en attraktiv, urban stadsmiljö. Därför har det lagts stor vikt på gestaltning och miljö under detaljplanarbetet, där Norra Hamnvägen förstärks som en sammanbindande länk mellan Ropsten och Valparaiso - Södra Värtan.

I:2 Norra Djurgårdsstadens vision

Norra Djurgårdsstaden är drivande i utvecklingen av nästa generations hållbara stadsdelar. En promenad genom Norra Djurgårdsstaden är upplevelserik och berättar om områdets historia, kontraster och karaktärer. Här möts hamn och nationalstadspark, storskalig infrastruktur och historiska kulturbyggnader, bostäder och verksamheter. Ny stad skapas utifrån platsens villkor. Den täta och mångfunktionella staden ger här förutsättningar för ett inkluderande stadsliv, ett klokt användande av resurser och minskad klimatpåverkan. Engagemang, kreativitet och innovation växer i en inspirerande stadsmiljö. I Norra Djurgårdsstaden är naturen en del av staden. Den är både en källa till välbefinnande och till en mängd nyttiga tjänster. Med genomtänkta helhetslösningar formas en robust stadsdel som hanterar framtidens utmaningar. Genom samverkan bidrar Norra Djurgårdsstaden till ett Stockholm som är mångsidigt och upplevelserikt, sammanhållet och växande.

I:3 Förutsättningar, platsen idag

I början av 1900-talet användes området som upplag för

silltunnor av AB Bröderna Ameln (nuvarande ABBA). Värtahamnen, som anlades som kolhamn på 1870-talet kom successivt att utöka sin anläggning längre norrut, mot nuvarande Energihamnen.

Kolbolaget AB Kol & Koks etablerade sig i området omkring 1920 och uppförde flera olika anläggningar och byggnader under 1900-talet. Frakten av kol och koks skedde både till sjöss och på land via hästar, lastbilar, järnväg och pråmar. Inom planområdet ska även ha funnits en mekanisk verkstad, smidesverkstad och snickeriverkstad som skulle stödja Värtaverkens verksamheter.

Platsen präglades av låg bebyggelse där upplag och järnvägsspår låg bakom plank. Bebyggelsen placerades utefter järnvägsspårens sträckning och efter de mot kajen vinkelräta tvärgatorna; Första, Andra och Tredje Tvärvägen. Högre anläggningar har sedan hamnen började bebyggas placerats utmed hamnområdets norra och södra del. I mitten har bebyggelsen hållits lägre.

Under de senaste decennierna har Energihamnens funktion som industrihamn för in- och utlastning samt lagring och preparering av bränsle förstärkts.

Här hanteras såväl bio- och mineraloljor, kol, olivkärnor och flis. Flytande bränsle distribueras från lossningsplats vid kaj till olika cisterner via rör ovan mark. Fast bränsle lossas från järnväg och från fartyg vid kaj och pir i hamnens södra del. Därefter transporteras det via bandgångar ovan

och under mark till lagring i cisterner eller i bergrum under Hjorthagsberget. Planområdet vänder sig tydligt mot Lilla Värtans vattenrum. I väster finns Hjorthagsberget som bildar en tydlig rygg mot Energihamnen. Mellan hamnkvarteren, fartyg och järnväg och det trädbevuxna Hjorthagsberget går Lidingövägen. Här planeras också en ny spårvägsdragning parallellt med vägen.

Längs kajen löper industrispår som angör planområdet i söder och slutar som stickspår i kajens norra del. Topografin med Hjorthagsberget i väster i kombination med Lidingövägen innebär en påtaglig gräns till planområdet och anslutning sker framförallt från norr och söder via Norra Hamnvägen, som är hamnområdets ryggrad. Området är till den största delen plant.

I:4 Detaljplan för Energihamnen

Planen syftar till att vidareutveckla Energihamnen som hamn- och industriverksamhet och möjliggöra nya verksamheter, som produktionsanläggning för fjärrvärme, cementterminal och bunkerdepå för bränsle till fartygstrafik genom att bland annat utöka den tillåtna byggnadshöjden i hamnområdet.

I detaljplanens syfte ingår också att pröva en planläggning av områdets västra del för en framtid spårväg.

För en mer detaljerad beskrivning av detaljplanen hänvisas till planbeskrivningen för fastigheten Shanghai 1 m.fl. Energihamnen (S-Dp 2016-10198).

2. Planförslag

2:1 Vision och mål för Energihamnen

Under planarbetet har följande målsättningar varit centrala för hur området ska utvecklas:

- Integrera stad och industri
- Förstärka hamnkaraktären
- Förbättra Norra Hamnvägen för gående och cyklister
- Säkerställa Stockholms energi- och bränsleförsörjning
- Hushålla med resurser och möjliggöra en långsiktig utveckling av områdets verksamheter
- Skapa ett medvetet tillägg till stadens siluett, topografi och vattenrum

2:2 Planstruktur

Planförslaget utgår från den befintliga gatu- och kvartersstrukturen och befintlig hamn- och lagringsverksamhet. Områdets karaktär med ”funktionsband” i nord-sydlig riktning är förstärkt. Från väster till öster är dessa:

- Lidingövägen
- Spårvägsreservat
- Industri kvarter för lagring av bränsle
- Norra Hamnvägen
- Industri kvarter för lagring och preparering av bränsle samt för lagring och hantering av cement
- Järnvägsspår för gods

- Kaj med lossningsanordningar
- Vattenrummet med påldäck och pirar.

Norra Hamnvägen är områdets ryggrad. Gatan löper i nord-sydlig riktning och binder samman Värtapiren och Södra Värtahamnen med Ropsten och Kolkajen. De tre tvärvägarna är viktiga avbrott i bebyggelsen. De skapar siktlinjer och utblickar mot Lilla Värtans vattenrum och upp mot Hjorthagsberget.

Det omgivande landskapet med Hjorthagsberget i väster och Lilla Värtan i öster har påverkat lokaliseringen av signalbyggnader som medvetet placerats i områdets norra och södra delar för att låta Hjorthagsbergets siluett och karaktäristiska kyrktorn avteckna sig tydligt från vattnet. Det stora vattenrummet i öster har möjliggjort en mer storskalig bebyggelse i norr i anslutning till Lidingöbronns fäste och planerad högexploaterad bebyggelse i Ropsten, samt i söder mot stadsutvecklingsområdet Valparaiso vid Värtapiren.

Längs Norra Hamnvägen, som har en viktig roll som cykel- och fotgängarstråk, gestaltas murar, staket och grönytor så att de skapar ett mer intimt gaturum än idag. Murar och fasader utformas antingen med rundade hörn, eller med ”knäckta” och fasade former för att bryta upp de långa kvarteren och öppna upp sikten mot tvärvägarna.

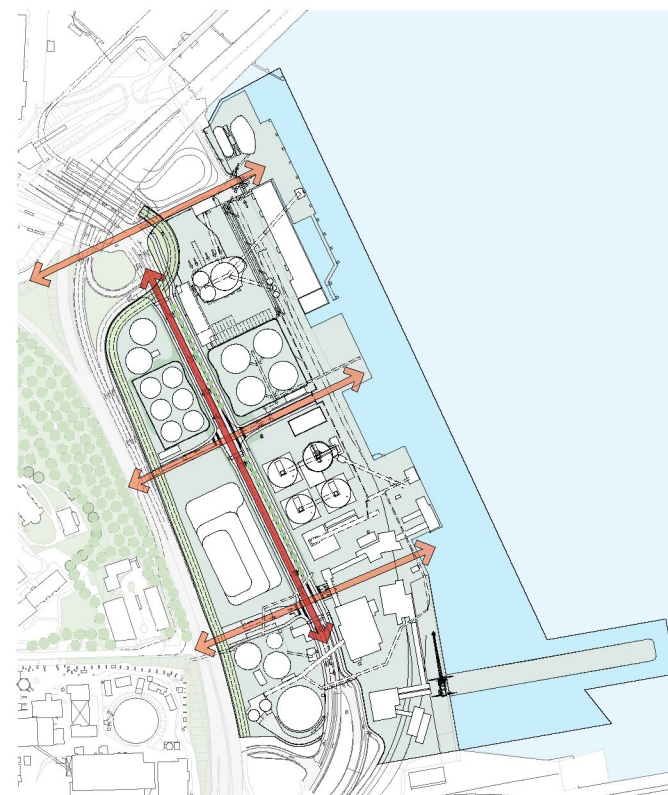


BILD 2:2:1 Ny situationsplan med markering av Norra Hamnvägen (röd), Tvärvägarna (orange), Hjorthagsberget (grönt) och Lilla Värtans vattenrum (blått).

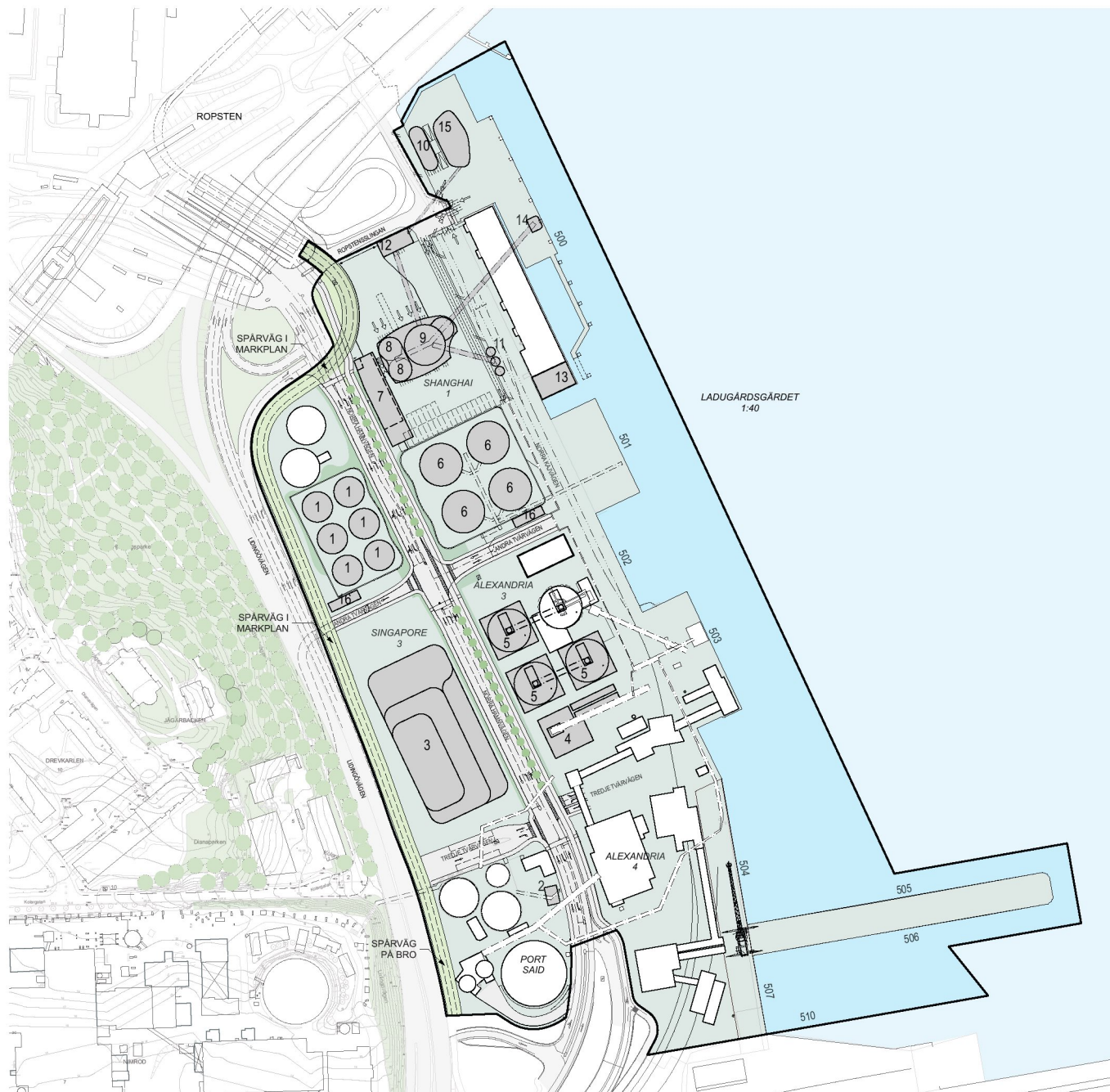


BILD 2:2:2 Ny situationsplan. Tillkommande byggnadsvolymer redovisade med grå färg.

- 1- CISTERNPARK HÖJD 35 m.
- 2- PUMPHUS FÖR AVLOPPSVATTEN HÖJD 8-15m.
- 3- PRODUKTIONSANLÄGGNING HÖJD 25-55m.
- 4- SÄLL- OCH KROSSHUS
- 5- BRÄNSLESILOR HÖJD 35m.
- 6- CISTERNER HÖJD 28m.
- 7- KONTOR HÖJD MAX 15m MED VERKSTÄDER I MARKPLAN.
- 8- SILOR FÖR CEMENTA HÖJD MAX 80m.
- 9- SILO FÖR CEMENTA ≈27m HÖJD MAX 100m.
- 10- TVÄTTHALL FÖR BETONGBILAR HÖJD MAX 20m.
- 11- SILO FÖR JÄRNVÄGSLASTNING HÖJD MAX 32m.
- 12- CEMENTBLANDINGSSTATION HÖJD MAX 40m.
- 13- UTBYGGNAD AV VÄRMEPUMPAR HÖJD 15m.
- 14- LOSSNINGSELEVATOR HÖJD MAX 28m.
- 15- BALLASTSILOR HÖJD MAX 30m.
- 16- PUMPHUS HÖJD 4m.

2:3 Tre Scenarier

Stockholm Exergis nuvarande verksamhet inom Energihamnen utgörs dels av storskalig bränslehantering och dels av en värmepumpsanläggning för produktion av fjärrvärme och fjärrkyla. Området är en integrerad del av Värtaverket och försörjer till viss del också andra anläggningar i Stockholmsområdet med bränsle. Planen är utarbetad för att Stockholm Exergi ska kunna avveckla sitt koleldade kraftvärmeverk (KVV6) i Hjorthagen och ersätta detta med bio-eldad produktion enl. något av följande scenarier:

Scenario 1: Produktion. Ny produktionsanläggning inom kv. Singapore, cisternpark för bio-oljor i norra Singapore, fasta biobränslen öster om Norra Hamnvägen.

Scenario 2: Max Bioolja. Mindre eller ingen produktionsanläggning, större cisternpark, fasta biobränslen öster om Norra Hamnvägen likt scenario 1.

Scenario 3: Max biobränsle. En eller flera A-lador för fasta biobränslen, cisternpark för bioolja likt scenario 1.

Gestaltningssprogrammet är utformat med övergripande gestaltungsprinciper som är applicerbara på flera scenarier. Då scenario 1 innehåller den mest storskaliga byggnaden kommer detta scenario illustreras i övriga delar av gestaltningssprogrammet.

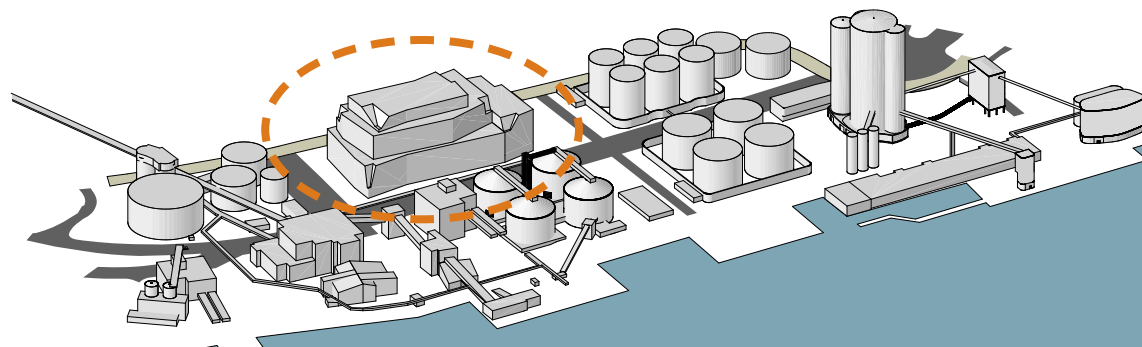


BILD 2:3:1: Scenario 1 - Produktion

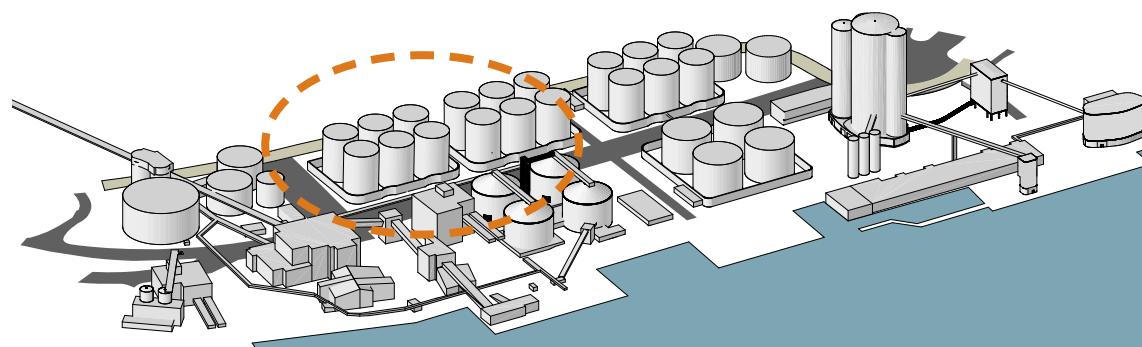


BILD 2:3:3 Scenario 2 - Max bioolja

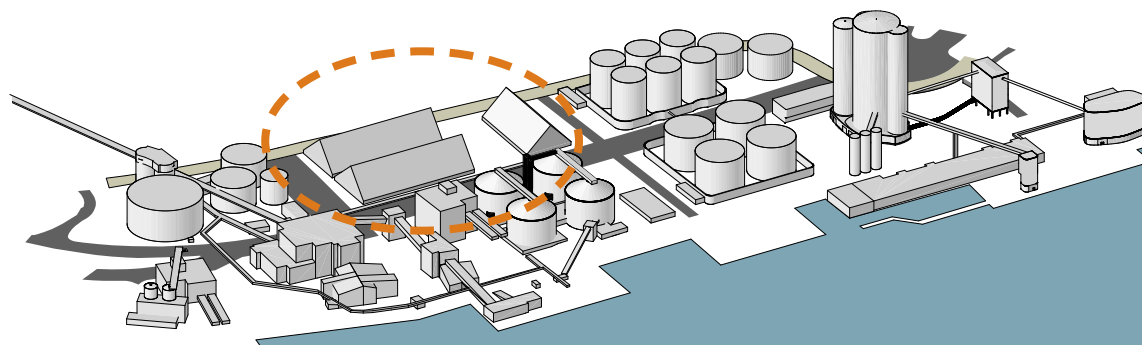


BILD 2:3:2 Scenario 3 - Max biobränsle

2:4 Etappvis utbyggnad

Energihamnen är planerad att byggas ut etappvis där illustrerat planförslag beräknas att vara utbyggt i sin helhet år 2030.

Gestaltning av byggnader, grönyta, allmän plats, belysning, skyltning osv. är därför inte preciserad i detalj eller i konkreta byggnadsförslag. Istället innehåller gestaltungsprogrammet ett antal förutsättningar, principer och strategier för gestaltningen. Dessa skall fungera över tid för enstaka byggnadsprojekt, och så småningom skapa en industrihamnspecifik karaktär i hela Energihamnen.

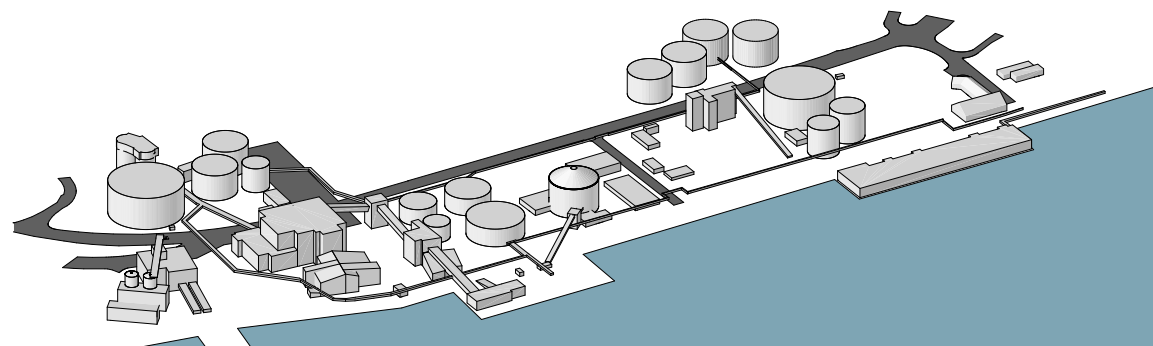


BILD 2:4:1 Utbyggnad 2020 (dagens situation)

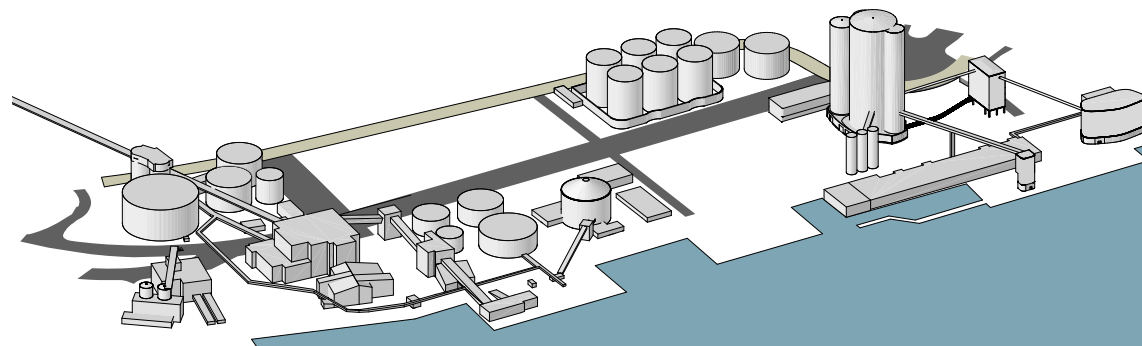


BILD 2:4:2 Utbyggnad 2025 - Omgruppering flytande bränsle, etablering av Cementa och spårväg

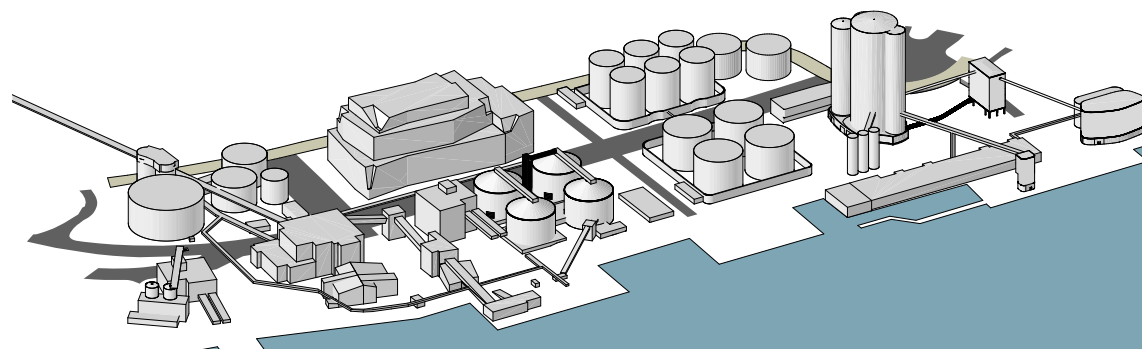


BILD 2:4:3 Utbyggnad 2030 - Planförslaget utbyggt i sin helhet

2:5 Infrastruktur Allmän Plats

Gatunätets ryggrad utgörs av Norra Hamnvägen, en lokalgata, som löper parallellt med kajen i nord-sydlig riktning. Denna gata korsas av tre tvärvägar, som sträcker sig mellan kajen och Lidingövägen. Endast delar av tvärvägarna är allmänna gator, övriga delar ligger på kvartersmark.

Planområdet gränsar i norr till Ropsten, som är en viktig knutpunkt för kollektivtrafiken. Här sker omstigning mellan tunnelbana, bussar, Lidingöbanan (spårväg) och pendlarparkering för bilar. Norra Hamnvägen trafikeras med lokalbuss. En hållplats finns inom planområdet. I planområdets västra del planeras en ny spårväg parallellt med Lidingövägen.

Norra Hamnvägen kommer i framtiden att vara den lokalgata som binder samman stadsutvecklingsområdet Kolkajen och Ropsten i norr med Värtapiren och stadsutvecklingsområdena Valparaiso och Södra Värtahamnen i söder. Här finns också huvudstråket för cyklister mellan Lidingö och centrala Stockholm. Gångbanor finns på båda sidor om vägen medan cykelbana planeras till vägens östra sida. Det planeras inte för någon allmän bil- eller cykel parkering inom området.

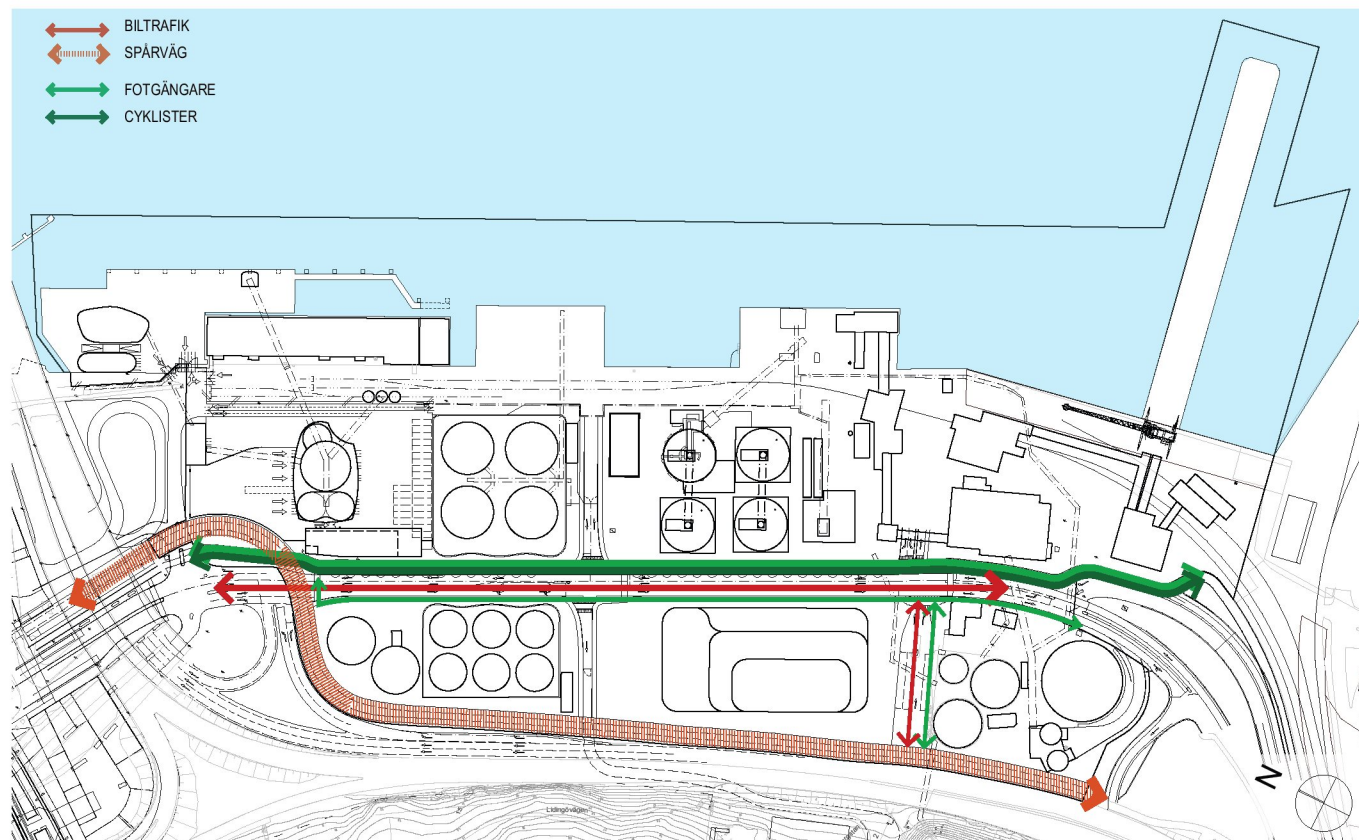


BILD 2:5:I Logistik på allmän platsmark

2:6 Infrastruktur Verksamhet

Norra Hamnvägen kommer att fortsätta vara områdets främsta transportväg och försörjer området med lastbilstrafik. Angöring till Cementas anläggning kommer framför allt att ske genom Ropstensslingan. Cementa kommer också att ha en utfart mot Andra Tvärvägen där de rundar Stockholms Hamnars anläggning för bunkeroljor.

Andra Tvärvägen som idag är allmän platsmark kommer att bli kvartersmark. Det innebär att gatan blir stängd för annat än nyttotrafik till hamnens verksamheter. Trafikhastigheten kommer att hållas nere.

Kajen kommer att användas för angöring med båt och tågtrafik. Ett nytt stickspår planeras för tågtransporter till Cementas verksamhet.

En mindre del av spårvägens område får användas tillfälligt för tunga transporter till och från befintliga och nya energianläggningar i Hjorthagen. Detta sker mycket sällan och när det sker kommer trafiken på Lidingövägen och spårvägen tillfälligt att stängas.

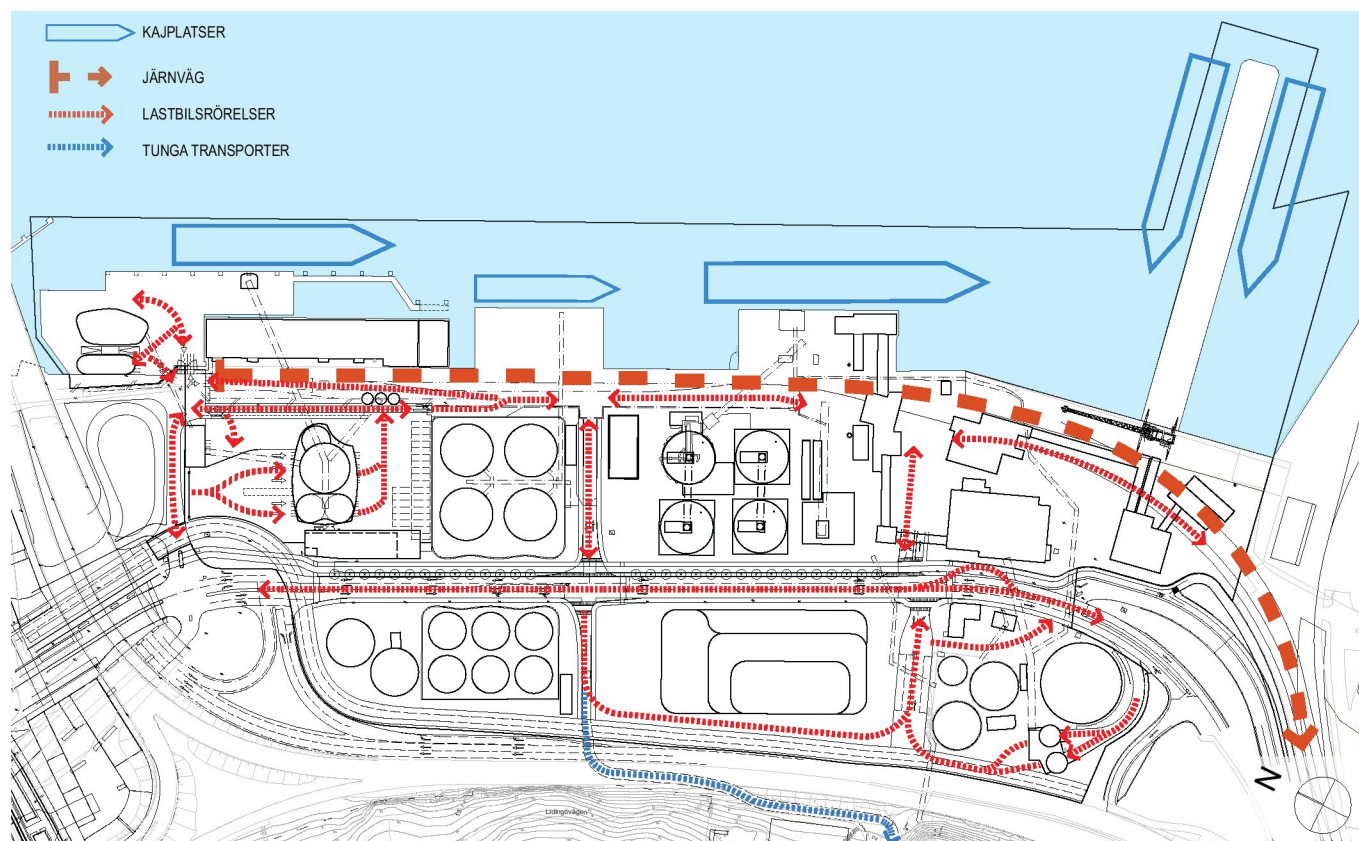


BILD 2:6:1 Verksamheternas logistik inom Energihamnen

3. Kulturmiljö och Riksintressen

En kulturmiljöutredning har tagits fram av Tyréns AB (genom Johanna Alton) som stöd för planarbetet och som underlag till MKB. Utredningen redovisar en samlad bedömning av planförslaget där ett par berörda riksintressen inte påverkas negativt, medan andra får små till måttliga negativa konsekvenser.

Nedan redovisas de delar som får små till måttliga negativa konsekvenser tillsammans med ett formulerat gestaltningsmotiv med ambitionen att förstärka delar av riksintresset där det är möjligt, och minimera de negativa konsekvenser som lyfts i Kulturmiljöutredningen.

Inga negativa konsekvenser för:

- Kungliga Nationalstadsparken
 - Riksintresse Stockholms Hamn
- (dvs den omfattande godshanteringen av olja och bränsle i Energihamnen)
- Riksintresse Norra Boo - Vaxholm - Oxdjupet - Lindalssundet

Små - måttliga negativa konsekvenser:

- Riksintresse "Stockholms innerstad med Djurgården"
- Värdefulla kulturmiljöer som hanteras enligt PBL.

För riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården lyfts tre olika aspekter som påverkas av planförslaget.

3:1 1800-talets kommunaltekniska anläggningar

Kommunaltekniska anläggningar som värmeverk är en del av riksintresset. Att Energihamnen har kvar sin ursprungliga funktion med anläggningar för mottagning och lagring av bränsle för energiproduktion är ett undantag från den utflyttning av industriverksamheter som skett i Stockholm under 1900-talet.

Kulturmiljöutredningen sid 69:

"Utöver kol- och koks cisterner från 1950-talet, Värtabanans spår och den gamla gatustrukturen, finns inget bevarat av den ursprungliga bebyggelsen i Energihamnen. Rivningen av de äldre cisternerna, som uttryck för en äldre typ av energilagring, påverkar i högre grad kulturmiljön på kvartersnivå än riksintressets uttryck. Gasverket och Värtaverkets anläggningar som i hög grad representerar de kommunaltekniska anläggningar som anlades på 1800-talet, bedöms inte påverkas av planförslagets bebyggelse. Planförslaget bedöms ge upphov till små negativa konsekvenser för riksintressets uttryck."

Gestaltningsmotiv:

Även om industrianläggningarna skall fortsätta att moderniseras skall kopplingen till de historiska verken i närliggande områden förtydligas genom materialval och tydliggörande av dess funktioner.



BILD 3:1:1 Värtaverket 1903. (bild från Wikipedia)

3:2 Sjöfarts-, handels- och industristaden

Sjöfart och industri är en del av riksintresset inom Stockholms innerstad. I slutet av 1800-talet blev de hamn- och vattennära lägena viktiga för den industriella verksamheten. När nu Frihamnen och Värtahamnen planeras för kompletterande bostadsbebyggelse vid sidan av hamnfunktionen står Energihamnen kvar med sin enbart industriella hamnfunktion.

Kulturmiljöutredningen sid 69:

”Energihamnen har en intressant historik som en av stadens hamnområden med längst kontinuitet. Området utgör en del av en samlad miljö av hamn- och industriverksamhet tillsammans med Värtahamnen, Värtaverket och Gasverket. Att funktionen kvarstår som hamn- och industriområde, som har präglat området i över hundra år; bedöms vara positivt ur kulturmiljösynpunkt. Inga negativa konsekvenser bedöms uppstå för riksintressets uttryck.”

Gestaltningsskildring:

Energihamnens viktiga industriella funktion skall vara tydlig. Hamn- och industrikarakteren ska förstärkas för att skapa en identitet för hela området där dess särdrag och karaktärsskapande element betonas.

3:3 Stockholmska särdrag

Riksintressets omfattar även Stockholms unika förutsättningar som utgör stadens särdrag. Kulturmiljöutredningen lyfter fyra punkter inom dessa som legat till grund för utredningens konsekvensbedömning. Dessa redovisas i följande underrubriker.

Anpassning till naturen

Stockholm har växt fram i ett skärgårdslandskap och givit staden en unik och dramatisk karaktär med det ständigt närvarande vattnet och förkastningsbranterna, där bebyggelsen framträder exponerat högt ovan vattenrummet. Hjorthagsberget är en del av detta ”sprickdalslandskap”.

Kulturmiljöutredningen sid 69:

”Höjden som även accentueras av kyrkans framhävda placering kommer inte att vara möjlig att uppfattas i samma utsträckning då planförslaget bebyggelse, sett från flera av de studerade vyer från Lidingö, mer eller mindre skymmer höjdens konturer. [...]

Planförslaget bedöms ge upphov till måttliga negativa konsekvenser för riksintressets särdrag.”

Gestaltningsskildring:

Högre byggnader i planområdet skall placeras så långt norr- och söderut som möjligt samt om möjligt ges en nedtrappad utformning för att minimera inverkan på

Hjorthagsberget. Tvärgatorna som idag binder samman Hjorthagsberget och Lilla Värtan ska behållas och betonas för att skapa utblickar för den som rör sig längs Norra Hamnvägen, och inblickar mot berget för den som betraktar området från Lidingö och vattnet.

Front mot vattenrummet och Stockholms inlopp

Stockholm vänder sig mot vattnet. De många vattennära lägena har över tid bildat en vattenfront som är stadens ansikte utåt och synliggör dess historia och utveckling. Stockholms höjder ger möjligheter att uppfatta detta från flera platser runt om i staden.

Kulturmiljöutredningen sid 69:

”Fronten mot vattenrummet har sedan stadens stadsmur revs på 1600-talet öppnat sig mot vattnet och stora delar av områdena närmast vattnet har naturligt kommit att präglas av bebyggelse för hamn- och industriverksamhet. Att Energihamnens funktion och bebyggelsekaraktär i hög grad kvarstår i och med planförslaget innebär att fronten mot vattenrummet inte påverkas ur det perspektivet. [...] den föreslagna cementsilon kommer dock innebära att bebyggelsens karaktär delvis förändras och den höga silobyggnaden blir ett nytt inslag i den förhållandevis låga bebyggelsen som idag präglar Energihamnen. Planförslaget bedöms ge upphov till små negativa konsekvenser för riksintressets särdrag.”



BILD 3:3:1 Värtahamnen vid Lidingöbron år 1953. (bild från Stockholmskällan)

Gestaltningsskema:

Ny bebyggelse ska göra vattenfronten tydligare. Kajkanten utgör det konstruerade mötet mellan land och vatten och ska accentueras. Längs kajen löper historiska järnvägsspår som skall förlängas/byggas ut. Anläggningar för lossning/lastning av bränsle och cement ska utformas på ett intresseväckande sätt där dess funktioner är tydliga.

Blickfång och vyer från viktiga utsiktspunkter

Stockholm ligger på öar med stora topografiska skillnader omgivna av vida vattenrum. Det gör att stadslandskapet kan upplevas från många olika platser, i olika vinklar, från broar, utsiktspunkter och vattenrum. När staden planerats och byggts har siktlinjer från strategiska punkter varit ett medvetet planeringsverktyg där viss bebyggelse (ex. kyrkor) ofta placerats på synliga platser.

Kulturmiljöutredningen sid 69:

Hjorthagens kyrkas accentuerade läge på Hjorthagsberget går delvis förlorat eftersom den förelagda bebyggelsen till stor del skymmer kyrkan sett från Lidingö. Den säkerhetszon som skapades mellan bostadsbebyggelsen och industriläggningarna i samband med dess etablering, kommer inte längre att kunna uppfattas i samma grad. [...] Påverkan på vyerna från viktiga utsiktspunkter på Lidingö bedöms inte enbart vara negativa då dagens oordnade situation ersätts med en medvetet planerad industriebebyggelse vilket kan bidra till en positiv upplevelse av hamnområdet. [...] Planförslaget bedöms ge upphov till små-måttliga negativa konsekvenser för riksintressets särdrag.

Gestaltningsskema:

Nya tillägg skall vara distinkta och ges en medveten utformning i förhållande till upplevelsen av stadslandskapet på långt håll. Ur detta hänseende skall höga krav ställas på

gestaltningen av uppstickande volymer och byggnader som exponeras mot vattnet. Uppstickande volymer skall ges en lugn och abstrakt utformning medan de byggnader eller delar av byggnader som upplevs på nära håll skall detaljeras med omsorg och tyngd.

Stadssiluetten

Stockholms siluett är fortfarande präglad av den byggnadsstadga från 1874 där kyrkor och offentliga byggnader tilläts byggas högre än övrig bebyggelse i staden. Senare har landmärken från olika tider satt sitt avtryck i staden, men man har i stort strävat efter att bevara taklandskapets lägre siluett. För att bedöma planförslagets inverkan på Stockholms siluett har ett antal vyer i staden valts ut inom ramen för Kulturmiljöutredningen. Där redovisas förslagets konsekvenser för siluetten i detalj, ett kortare utdrag ur dess sammanfattning anges nedan.

Kulturmiljöutredningen sid 69:

Planförslaget och framförallt den förelagda silobyggnaden kommer att synas från många av de studerade platserna runt om i staden. Silobyggnadens höjd innebär att den syns på långt avstånd och på flera platser bryter den stadens siluett som karaktäriseras av kyrktornen och ett fåtal tongivande byggnadsverk som höjer sig ovan den övriga bebyggelsemassan. [...] Planförslaget bedöms ge upphov till måttliga negativa konsekvenser för riksintressets särdrag.

Gestaltningsskildring:

Den höga silobyggnaden ska utformas som ett lågmålt tillägg till stadens höga byggnader och inte sticka ut avseende materialval, färgsättning eller belysning.

3:4 Riktlinjer Kulturmiljö

Sammanfattningsvis beskriver Kulturmiljöutredningen ett antal riktlinjer för utformning och gestaltning, se bild 3:4:1.

3:5 Sammanfattning

Gestaltningen skall fungera i många skalor. Den skall stödja och tydliggöra Stockholms energi- och bränsleförsörjning och hantera mötet mellan flöden av människor, fordon, infrastrukturer för varor och bränsle, på land, vatten och under mark.

Förbipasserande och boende i omkringliggande områden kommer främst att röra sig längs Norra Hamnvägen och det är här Energihamnen kommer att upplevas på nära håll. Vägen ska förbättras för cyklister och gångtrafikanter och byggnaderna längs dess sidor gestaltas med traditionella material som förstärker hamnkaraktären och förtydligar ovan nämnda funktioner.

På avstånd är det primärt de högre byggnadsvolymer som kommer att upplevas, samt byggnaderna som vänder sig mot vattnet. Dessa ska utformas som ett medvetet industriellt

tillägg till stadens vattenrum, men som ett mer diskret inslag i stadssiluetten.

Den nya bebyggelsen skall bidra till en positiv upplevelse av området, i alla skalor. Energihamnens karaktär ska göras mer tydlig och ge en identitet till hela området som ett modernt exempel på hur stad och industri kan integreras.

RIKTLINJER FÖR UTFORMNING OCH GESTALTNING

Planområdets exponerade läge vid vattnet, närheten till bostadsområden och äldre industriområden av arkitektoniskt hög kvalitet innebär att höga krav ställs på utformning och gestaltning av den nya bebyggelsen.

- Den industriella funktionen bör vara fortsatt tydlig och styrande i utformning och arkitektur, där respektive anläggnings funktion ska kunna avläsas. Material bör vara av traditionellt slag som associeras med hamn- och äldre industriverksamhet så som: plåt, corten och betong.
- Fundament och sockelväningar kan anknyta till angränsande Värtaverkets och Gasverkets arkitektoniska formspråk och material samt befintliga byggnader inom planområdet.
- Gatustrukturen med tvärgatorna bör bibehållas med anledning av dess historiska koppling och för att bevara siktlinjerna mellan hamnen och Hjorthagen.
- En accentuering av anläggningars höjd genom belysning bör undvikas. Miljöbelysning i gatunivå kan däremot bidra till positiva effekter för miljön i hamnområdet. Belysningsfrågan bör studeras vidare i ett gestaltningsprogram.

BILD 3:4:1 Riktlinjer för utformning och gestaltning, Kulturmiljöutredning sid 72. Bild: Tyréns.

4. Övergripande Gestaltungs-motiv

4:1 Funktion och formspråk

Området som helhet

De gestaltungsprinciper som arbetats fram i Energihamnen tar avstamp i att området skall vara väl fungerande i alla skalor. Allt från att bli ett diskret tillägg till stadssiluetten, till ett omsorgsfullt och tydligt planerat hamnområde mot vattnet och en intressant och mänsklig plats för den som rör sig längs Norra Hamnvägen.

Längs den långsträckta Norra Hamnvägen ska fasader och murar brytas upp med runda eller knäckta former för att öppna upp siktlinjer och skapa olika typer av platser och rytmer längs gatan.

Energihamnen ska kunna förstås som en helhet. Dess karaktär ska utvecklas och förstärkas med hjälp av material- och färgval, skyltning, grafik och belysning. Området ska bidra till Stockholm som en levande stad där hamn, produktion och människor kan samexistera.

Enskilda byggnadsverk

I teknikprojekt finns en dualitet mellan de tekniska funktioner som ska rymmas i byggnadens inre, och de stadsmässiga funktioner som krävs av en ny byggnad som tar plats i staden.

Byggnadsverken i Energihamnen behöver rymma en mängd olika tekniska funktioner. Byggnadernas tekniska uppgifter ställer krav på bl. a. deras utbredning, öppningar, anslutningar till andra byggnadsverk, logistiska lösningar för bränsle, fordon och människor. Detta utgör deras kärnor och de kan liknas vid maskiner.

Utöver ”maskinen” behöver byggnaderna uppfylla stadens krav på funktioner. Dessa varierar från byggnad till byggnad och varje situation är unik. Det kan handla om att addera en estetisk funktion som skapar nya stadskvaliteter till den direkta omgivningen, förtätar, adderar grönska/materialitet, kopplar en verksamhet till historien och platsen. Det kan handla om en social funktion i att ge karaktär och identitet till Energihamnen, att vara kommunikativ som arbetsplats. Det kan handla om en pedagogisk funktion i att tydliggöra dess tekniska funktion för människan, dels som byggnad och dels som del i en större infrastruktur för produktion.

Det ”arkitektoniska skalet” ska klara av att ta hand om mötet mellan maskinen och staden.

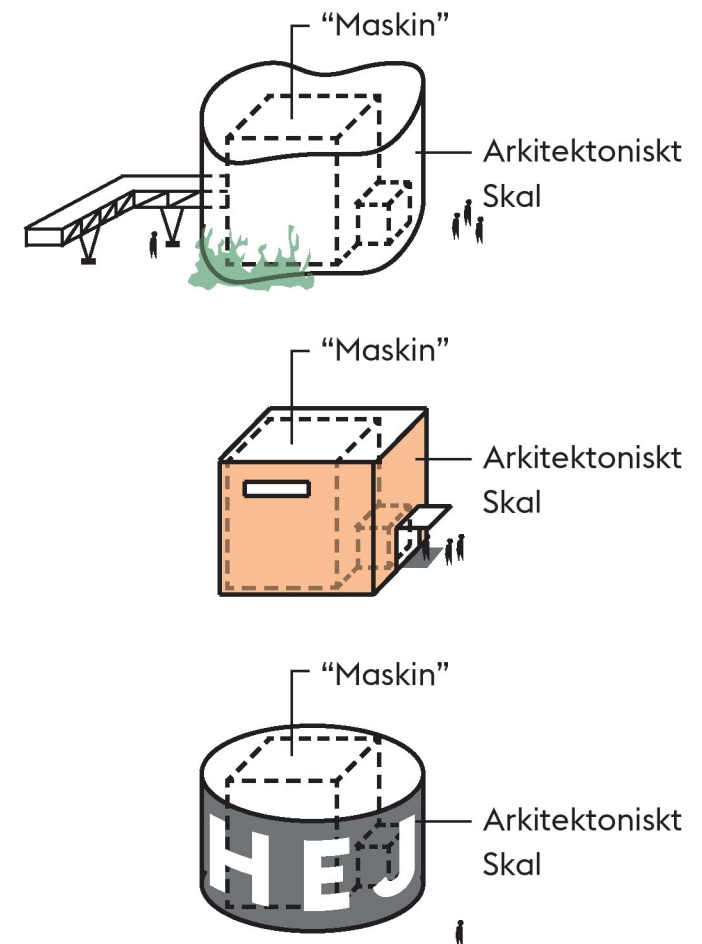
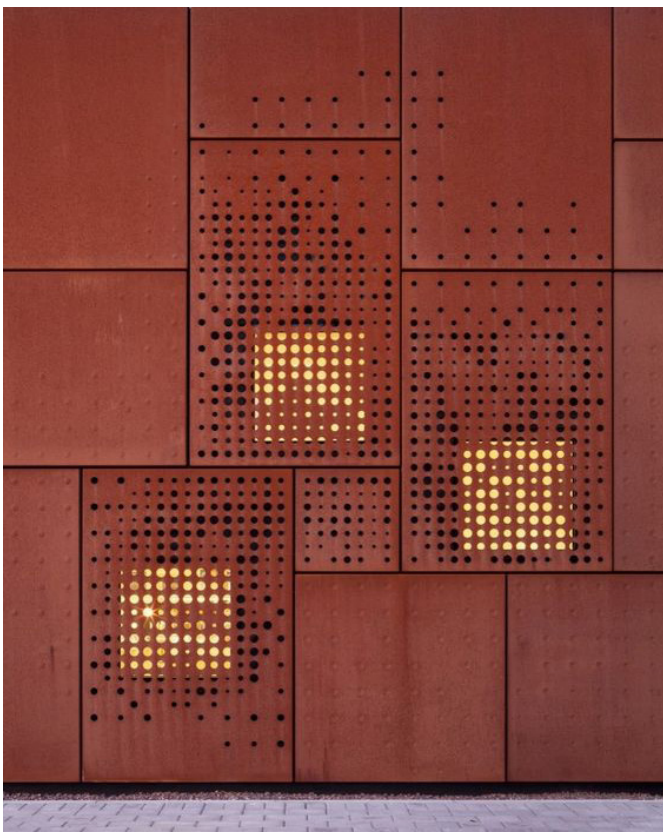


BILD 4:1:1 Diagram Funktion



4:2 Socklar och Volymer

Alla byggnader i Energihamnen skall ha en gemensam grammatik för sin uppbyggnad. Detta innebär att de utförs med tydliga socklar/fundament från vilka en högre volym reser sig mot himlen.

Sockeln ska utgöra en stadig bas och skapa ett distinkt och bearbetat möte med marken, en högre detaljering i den mänskliga skalan och bidra till en greppbar, tydlig och intressant gatumiljö.

De högre volymer som reser sig vidare uppåt utgör fonden för människor som rör sig genom området samt bildar en ny siluett och byggnadsmassa som kommer att upplevas på avstånd från många platser i staden. Dessa gestaltas med större abstraktion för att uppnå visuell lätthet.

Sockel och volym kan utföras som varandras motsatser eller med en skiftande gradering från tungt till lätt.

För de två byggnadsvolymer som är +35 m höga skall de övre delarna utföras som ett medvetet diskret tillägg till stadens siluett.

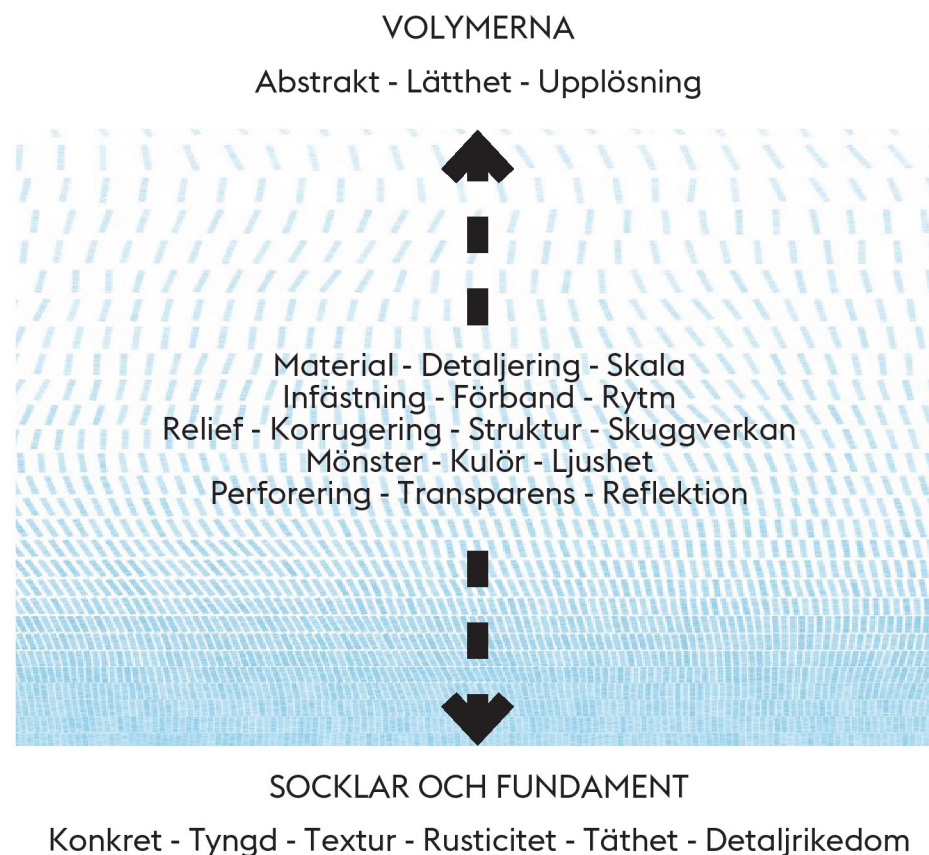
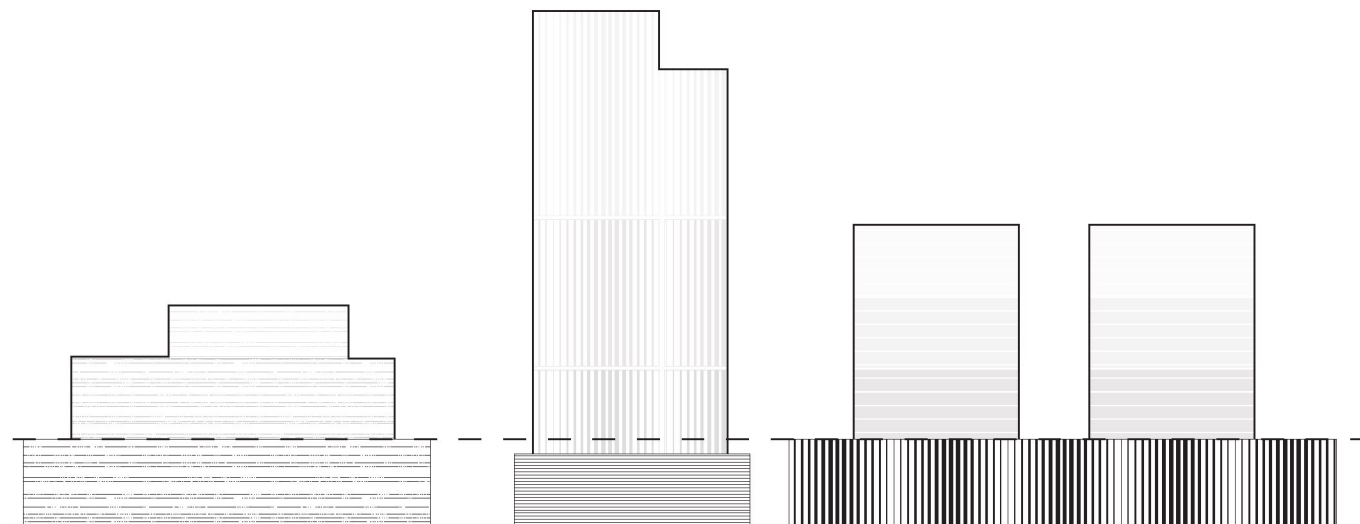
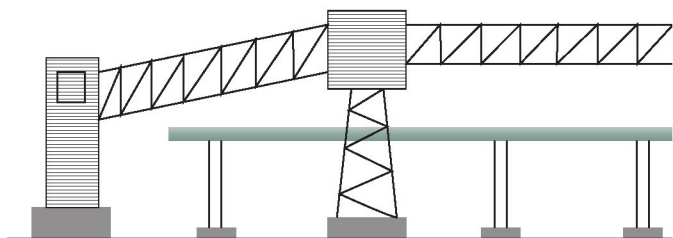


BILD 4:2:1 Diagram Sockeltema



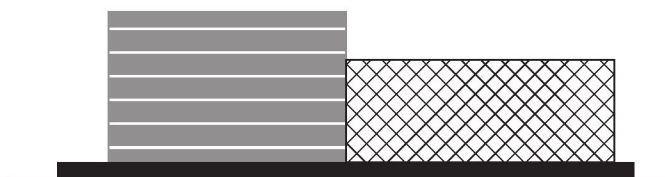
Sockelhöjd Byggnader

Silor: ca 3 - 7 m
 Cisterner med invallningsmurar: ca 1 - 7 m
 Produktionsanläggning: ca 3 - 7 m
 A-lador: ca 1 - 7 m
 Övr. byggnader över 15 m höjd: ca 3 - 7 m
 Övr. byggnader under 15 m höjd: ca 0,2 - 4 m



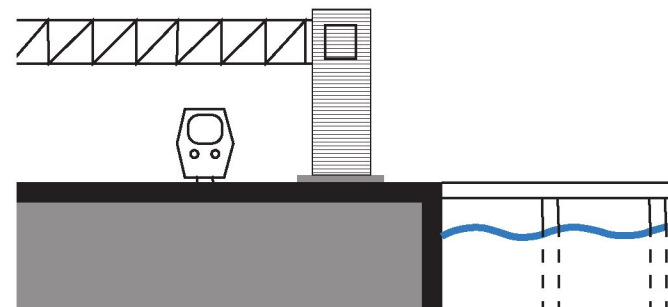
Sockelhöjd Länkar

Bandgångar: ca 0,2 - 1 m
 Rörgator: ca 0,2 - 1 m
 Transportörer: ca 0,2 - 1 m



Sockelhöjd Skalskydd

Staket: ca 0,2 - 1 m
 Plank: ca 0,2 - 1 m



Sockelhöjd vid Kajer och Vattenrum

Kaj: -
 Pirar: -
 Påldäck: -
 Tågspår: -
 Dykdalber: -
 Förtöjningsanordningar: -
 Lossningsbyggnader: ca 1 - 7 m

4:3 Material och Kulörer

Material

De övergripande materialpaletterna skiljer sig åt mellan volymer och socklar/fundament. Vissa byggnadsmaterial förekommer i båda paletterna men i olika bearbetning/utförande.

VOLYMER:

Betong: Exponerad eller målad, omsorgsfullt formsatt och gjuten betong, slät eller med relief som minskar uppåt.

Stål/Plåtar: Rostfria, anodiserade eller lackerade. Släta, sträckmetall, perforerade, korrugerade eller en kombination. Infästningar utförs synliga.

Cortén: Sträckmetall eller perforerad.

Industriglas: Robust, exempelvis glasbetong eller linitglas.

Klinker: Inom framtagna färgspektran på nästa sida.

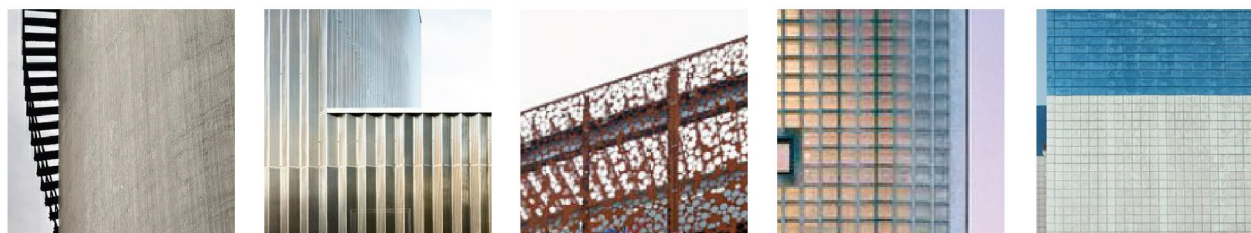
SOCKLAR / FUNDAMENT

Tegel / Terracotta: Varma toner inom kulörspektra 3.

Betong: Exponerad reliefgjuten betong.

Cortén: Fri användning.

Klinker: Inom framtagna färgspektran på nästa sida.



Volymer: Betong, Stål, Cortén, Industriglas, Klinker



Socklar / Fundament: Terracotta, Tegel, Cortén, Betong, Klinker

Kulörer

Tre olika färgspektran är framtagna som vägledning inför färgsättningen. Alla tre baseras på dova och jordnära toner, där ett kulört inslag kan användas för att betona en teknisk funktion, en konstruktiv funktion eller ett visst byggnadsmaterial. En byggnads kulörer skall hållas inom samma färgspektra. De kulörta färgerna ska användas som accenter och inte på hela byggnadsvolymer.

Spektra 1

Knyter an till vattenrummet och kan användas i området mellan Norra Hamnvägen och vattnet.

Spektra 2

Knyter an till Hjorthagsberget och kan användas i hela planområdet, särskilt för byggnadsvolymer som läses ihop med Hjorthagsberget.

Spektra 3

Knyter an till Värtaverket, gasverksbebyggelsen och hamnarkitektur och kan användas i hela planområdet.

Generellt kan mörkare toner användas nära vattnet, på socklar och på volymer som läses ihop med Hjorthagsberget.



Spektra 1. Dova Havstoner



Kulörta inslag



Spektra 2. Naturtoner



Kulörta inslag



Spektra 3. Varma, jordiga toner



Kulörta inslag

4:4 Skyltning / Grafik

Skyltning och grafik i området ska betona Energihamnens funktion och särprägel som industriell hamn i staden. Tydlig och identitetsskapande grafik ska placeras på murar, stängsel och socklar mot allmän plats och mot vattenrummet. Ord som ska lyftas fram:

ENERGIHAMNEN

- Kvarternamn:

SHANGHAI

ALEXANDRIA

PORT SAID

SINGAPORE

- Gatunamn:

NORRA HAMNVÄGEN

FÖRSTA TVÄRVÄGEN

ANDRA TVÄRVÄGEN

TREDJE TVÄRVÄGEN

Likt i traditionella hamnar skall grafik målas direkt på underlaget. Projektioner kan också användas för att ge möjlighet till skyltning / information på stora ytor, och som kan vara föränderlig över tid.



BILD 4:4:1 AB Kol och Koks anläggningar i Värtahamnen 1930 (Bild från Digitalt museum)



BILD 4:4:2 Lossning i Frihamnen (Bild från Digitalt museum)

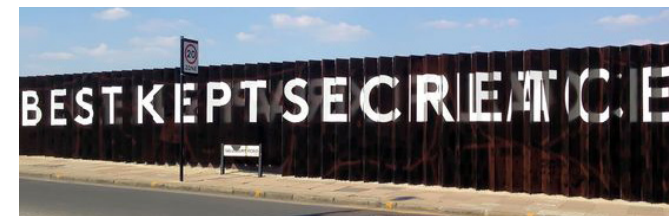


BILD 4:4:3 - 4:4:5 Referensbilder Grafik

4:5 Konst

Konst appliceras främst på murar och fasader längs Norra Hamnvägen och mot vattnet. Konstverk kan med fördel även projiceras på siloanläggningen för cement eller på andra höga byggnader.

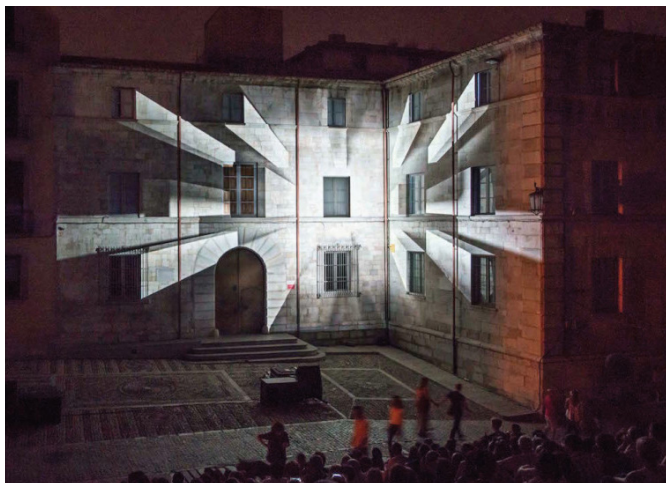


BILD 4:5:1 Projektion under festivalen FIMG, Girona



BILD 4:5:2 Konstverk "towards bankside" - Paul Catherall

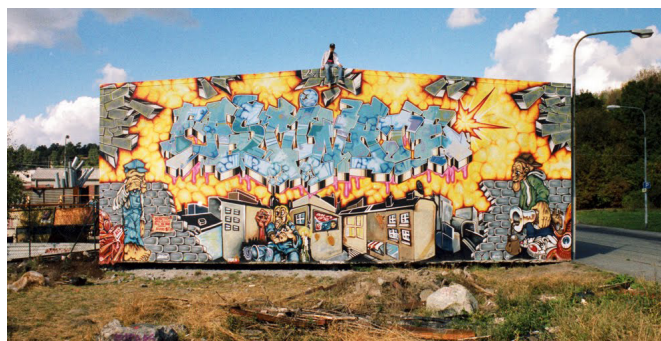


BILD 4:5:3 Grafittivägg i Bromsten (foto: Ove Sundin)

4:6 Strategier för grönyta

Dessa kommer att preciseras i ett senare skede.

Växtbäddar skall finnas i 1,75 meter breda stråk längs Norra Hamnvägen. En trädrad är planerad längs vägens östra sida.

Detaljutförningen är oklar pga pågående utredning kring eventuella risker med grönytor i Energihamnen.

4:7 Belysning

Området kommer att präglas av en blandning av funktionsbelysning, arbetsplatsbelysning, gatubelysning, miljöbelysning, fasadbelysning och belysning från byggnadernas fönster. Helhetsbilden kommer att studeras i ett senare skede. Generellt gäller att:

- Miljöbelysning längs Norra Hamnvägen ska skapa en trygg miljö nattetid.
- Skyltar, konst och grafik på murar och fasader ska belysas.
- Fasader mot Norra Hamnvägen och vattenrummet ska prioriteras för stämningsbelysning.
- Belysning får inte orsaka bländning för angörande fartyg
- Stark belysning av uppstickande byggnadsvolymer ska undvikas.

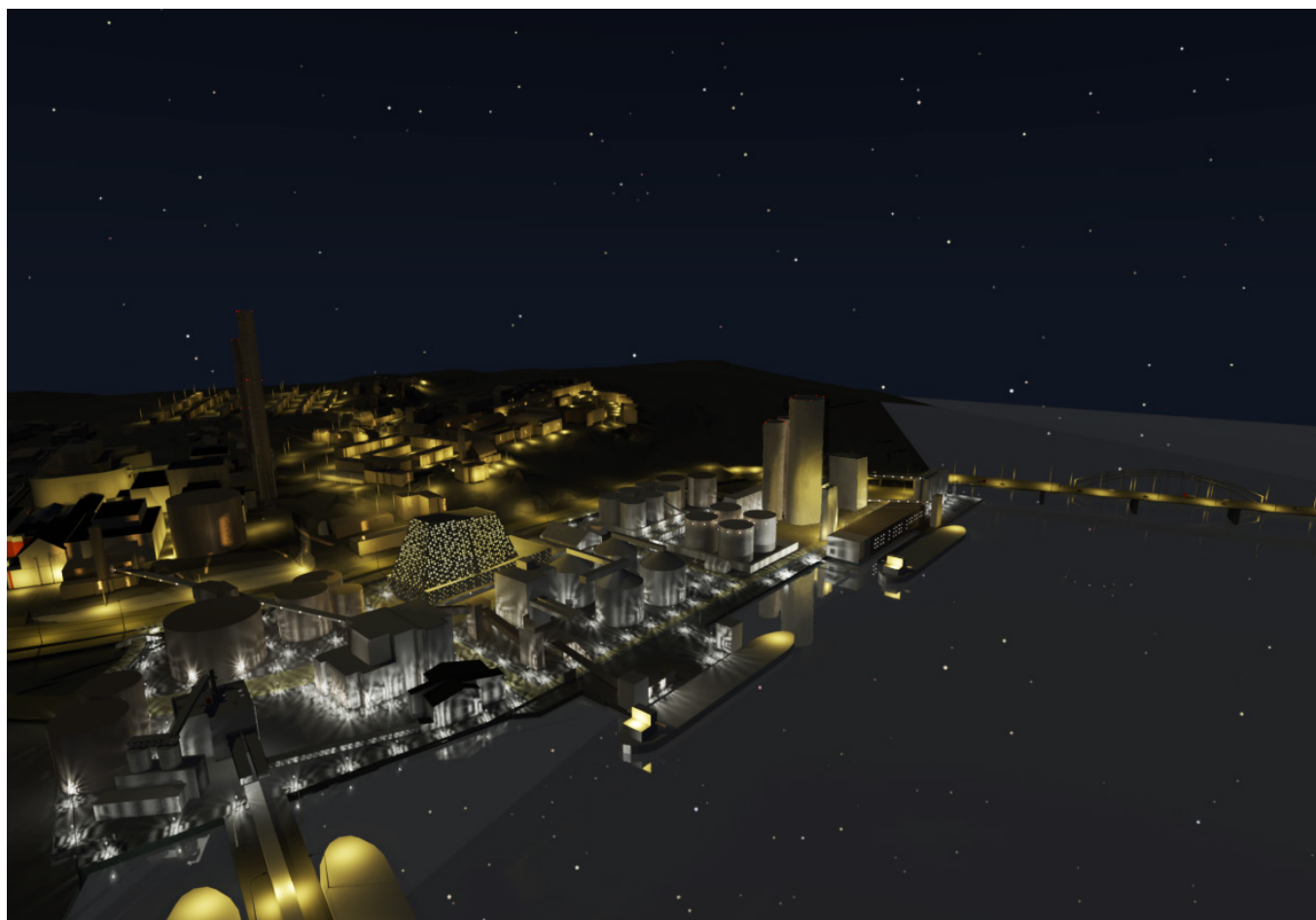


BILD 4:7:1 Konceptbild för belysning i framtida Energhamnen

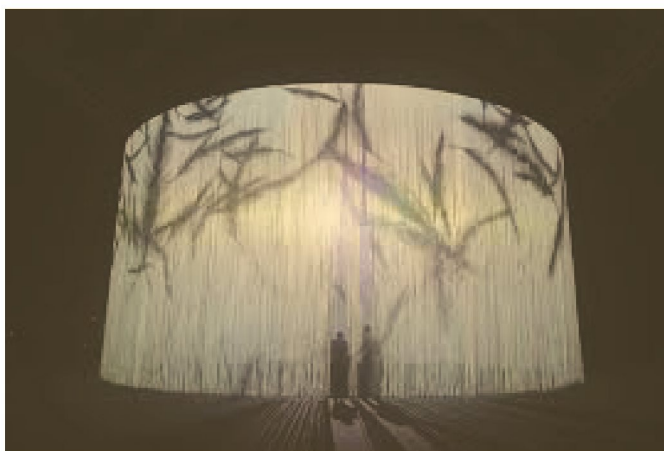


BILD 4:7:2 - 4:7:7 Referensbilder belysning

5. Gestaltning av delområden

Inom ramen för de övergripande gestaltungsprinciperna i föregående kapitel ska olika verksamheter och funktioner ges möjlighet att accentuera sin särart.

Detta kan öka förståelsen för dess tekniska funktioner, skapa olika stämningar som kompletterar varandra i olika delar av området, samt bidra till en intressant stadsmiljö.

5:1 Byggnader

Byggnaderna i Energihamnen är grupperade i 'familjer' efter verksamhet eller uppgift. För att förtydliga dess tekniska funktioner ska de gestaltas med viss variation i förhållande till vilken familj de ingår i. Följande kapitel redogör gestaltungsprinciper för respektive familj. För de två högre volymerna (produktionsanläggningen och siloanläggningen för cement) krävs tydligare riktlinjer, varför de lyfts fram i egna kapitel.

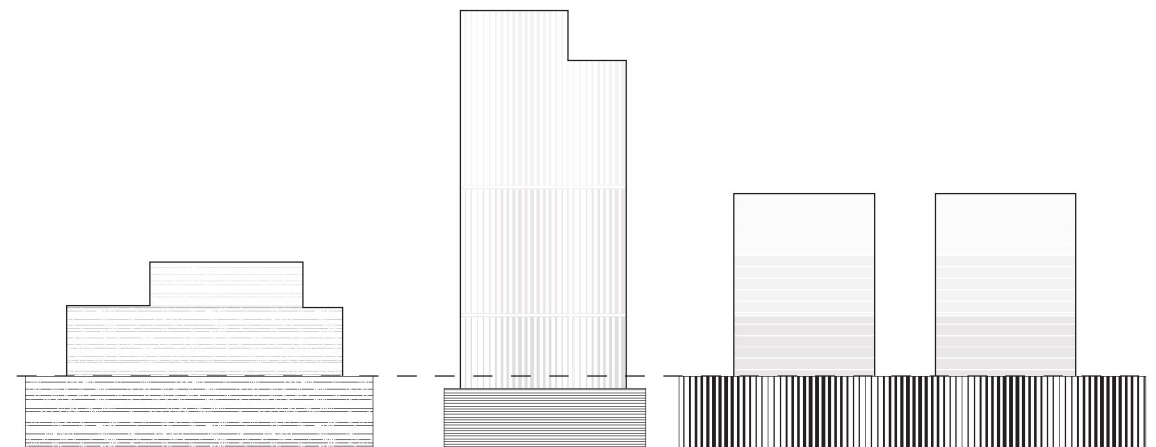


BILD 5:1:1 Byggnader

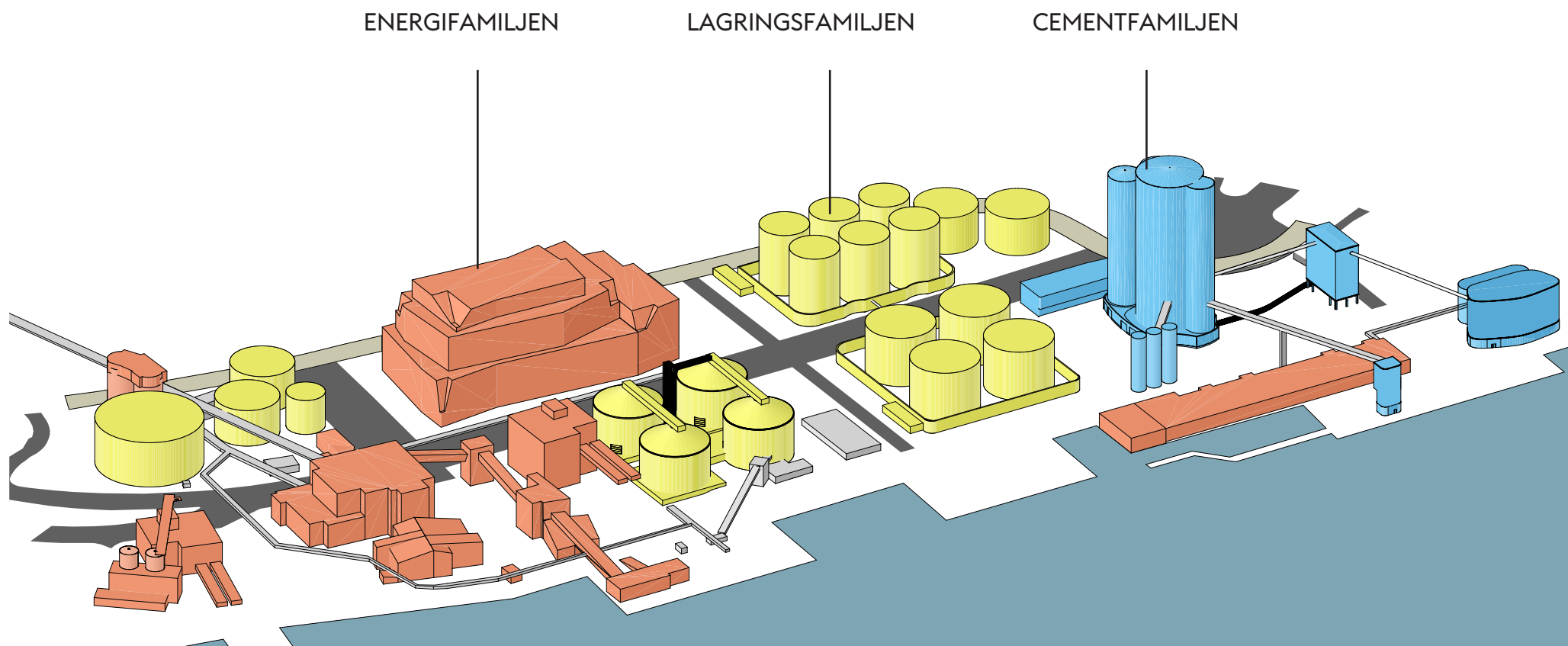


BILD 5:1:2 Diagram - tre familjer av byggnader



BILD 4:7:8 YYPUNKT 1. Vy längs Norra Hamnvägen, söderut. Spårvägs korsningen i förgrunden, Cementas verksamhet till vänster och den norra cisternparken till höger. Längre bort skimtar produktionsanläggningen. (Bild: Råformat)



BILD 4:7:9 VYPUNKT 2. Vy längs Norra Hamnvägen, norrut. Bef. kontorsbyggnad och en ny produktionsanläggning till vänster, säll- och krossbyggnad samt nya silor till höger. Längre bort skymtar Cementas anläggning. (Bild: Råformat)

5:1:1 Energifamiljen

I Energifamiljen är de flesta byggnader befintliga - se fotografier på motstående sida. Gestaltningen av nya byggnader ska ta avstamp de befintliga byggnadernas material och formidéer, samt i den starka kopplingen till Värtaverket. Långa fasader längs Norra Hamnvägen skall utföras med rundade hörn eller knäckta/fasade former som trappas uppåt.

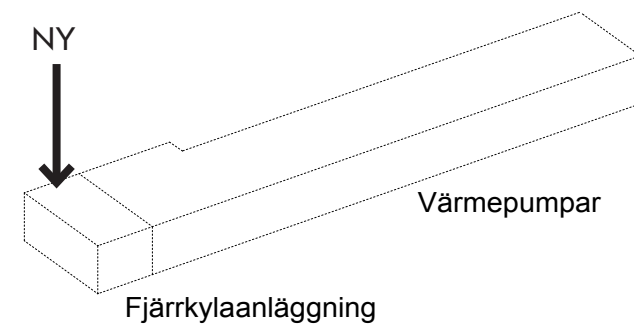
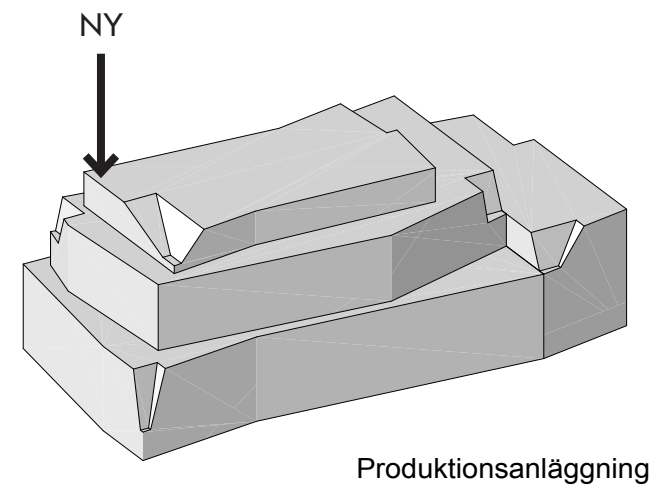
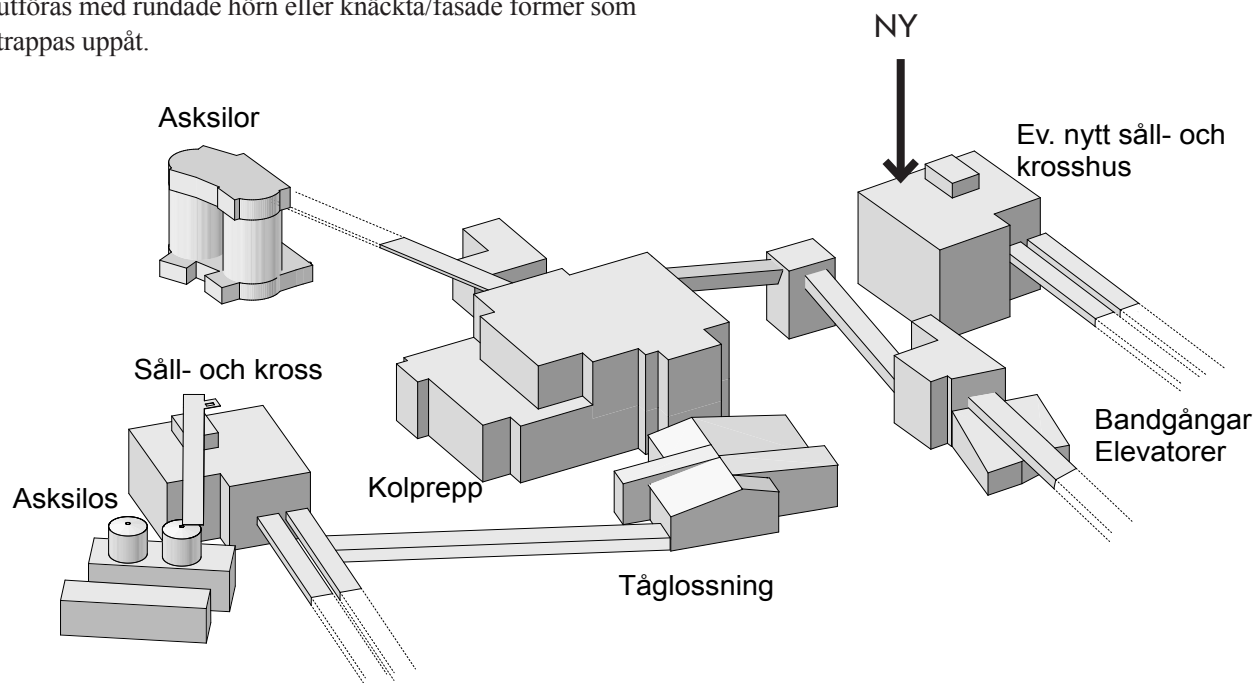


BILD 5:1:1:1 Diagram - Energifamiljen



BILD 5:1:1:2 Byggnad för tåglossning



BILD 5:1:1:3 Kontorshus



BILD 5:1:1:4 Nya asksilor



BILD 5:1:1:5 Byggnad för kolpreparering



BILD 5:1:1:6 Säll- och krosshus



BILD 5:1:1:7 Värmepumpar



BILD 5:1:1:8 Äldre asksilor



BILD 5:1:1:9 Lossningstorn och bandgångar

Typologier och Funktion

A-lador

Lagring av fast bränsle av större fraktion, som inte kan lagras i silos, t.ex flis. Har ca 3 meter höga långsidesväggar och ett stort sadeltak. Inne i ladan ligger fliset i stora högar.

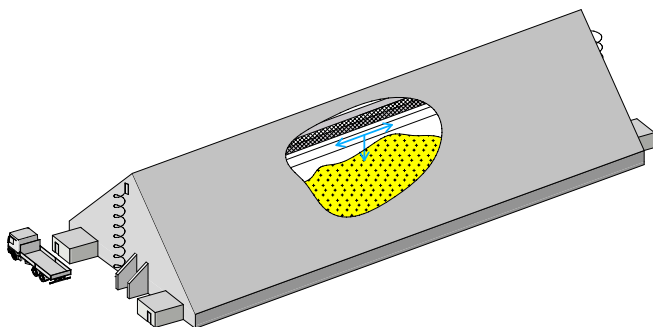


BILD 5:1:1:10 Typologi - A-lada

Produktionsanläggning för el och värme

Består av flera delar, bl.a ett högt pannhus, en något lägre del för turbin/generator med tillhörande rörkällare samt elrum, rökgaskondensering och biutrymmen. Invid byggnaden finns en "tom" yta för revision.

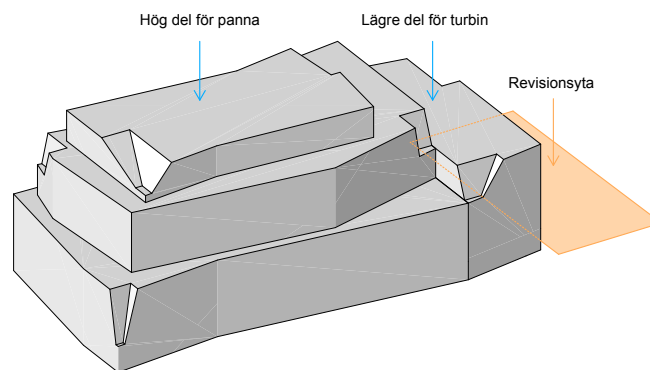


BILD 5:1:1:11 Typologi - Produktionsanläggning

Såll- och krosshus

Mottagning och preparering av träflis. Bränslet sållas och finfördelas innan vidare transport till lagring i silos, a-lador eller bergrum.

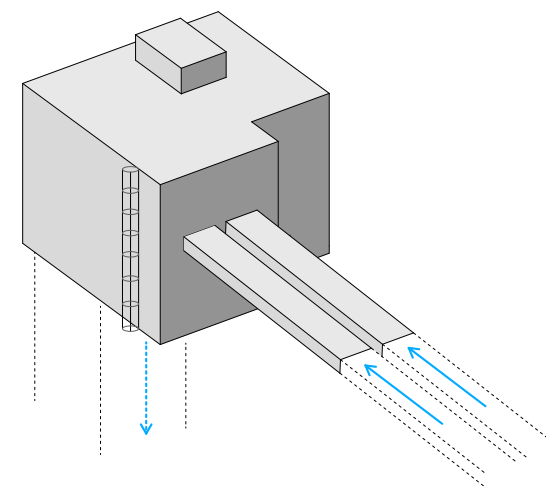


BILD 5:1:1:12 Typologi - Såll- och krosshus

Material, färg och utförande

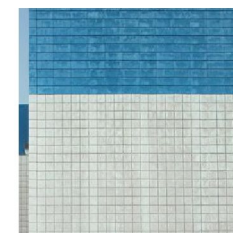
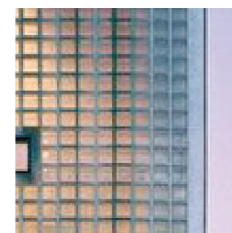
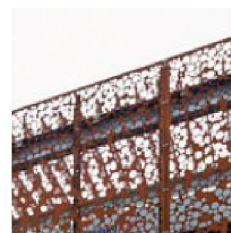
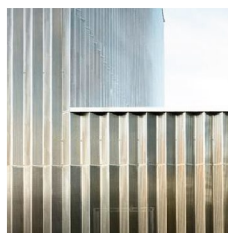
Material och färgval i relation till existerande byggnader och Värtaverket.

VOLYMER

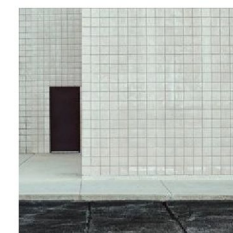
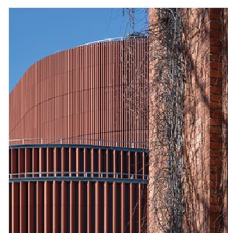
- Volym i Stål, Cortén, Industriglas, Klinker
- Färgtolkningar inom kulörspektra 3
- Ev. corténplåtar måste lättas uppåt med hjälp av perforering med ökande grad av öppenhet.

SOCKLAR

- Tegel, terrakotta, klinker eller cortén.
- Särskild materialbehandling och bearbetning av skalan längs Norra Hamnvägen.



Volym



Socklar



Spektra 3. Varma, jordiga toner



Kulörta inslag

Produktionsanläggning för el och värme

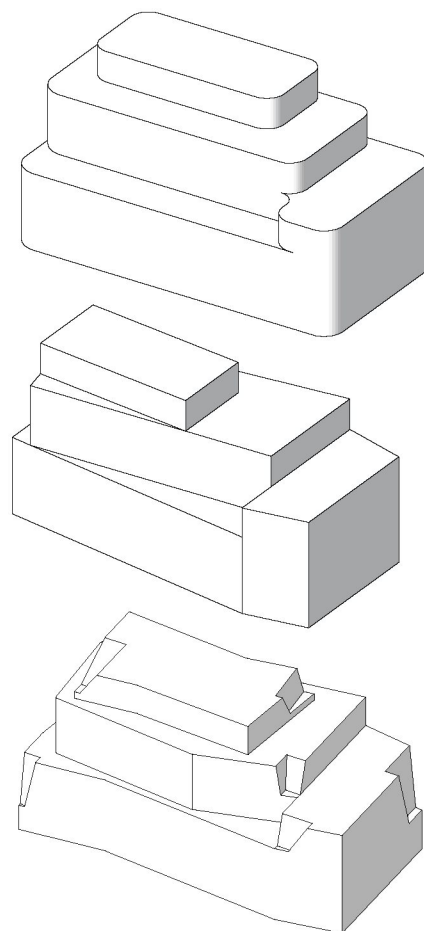
Ett separat gestaltungsprogram ska tas fram för produktionsanläggningen inför bygglovsansökan.

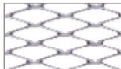
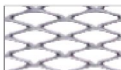
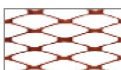
Anläggningen utförs med rundade hörn eller knäckta fasader som bryter upp de långa sträckorna. Volymen skall även trappas av uppåt.

Platsgjuten betongsockel med kvarsittande corténform eller tjock corténplåt i sockeln.

Fasaderna ska kläs i aluminium-, stål- eller corténplåtar och skall ge ett intryck av att lätta uppåt. Detta kan uppnås med hjälp av korrugering, transparens, skuggverkan, perforering, sträckmetall, kulörval, reflektion och glans. Det arkitektoniska skalet skall skapa ett medvetet möte mellan byggnadens inre och staden på både långt och nära håll.

Ljus, luckor, fönster, dörrar och övriga funktioner ska kunna läsas på hela eller delar av byggnaden.



	+65-100 m Sträckmetall rostfritt stål 115/55 mm - 80%
	+49-65 m Sträckmetall rostfritt stål 90/30 mm - 72%
	+34-49 m Sträckmetall corten 100/34 mm - 51%
	+22-34 m Sträckmetall corten 150/56 mm - 30%
	+10-22 m Sträckmetall corten 110/52 mm - 16%
	+5-10 m Tät cortenplåt Från mark till +5 m Betongsockel med kvarsittande cortenform

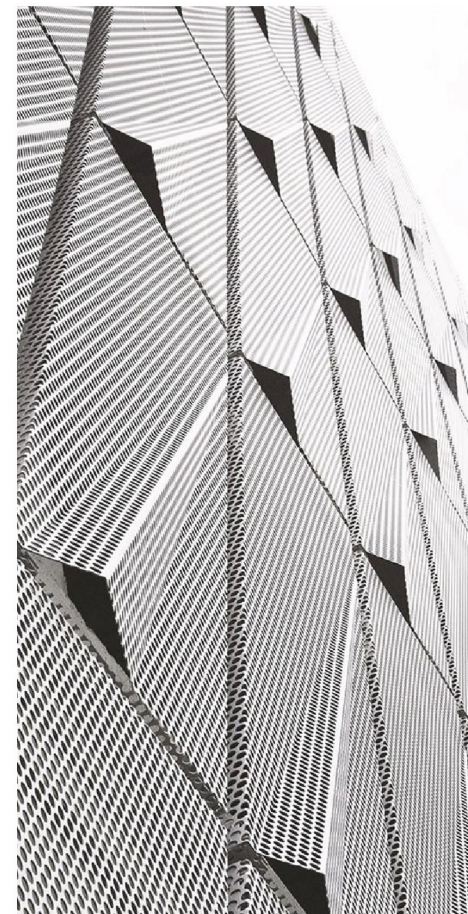


BILD 5:1:13 Diagram - Möjliga tolkningar av uppbrutna volymer

BILD 5:1:14 & 15 Referensbilder



BILD 5:1:1:16 & 17 Referensbilder



BILD 5:1:1:18 Möjlig tolkning av fasadkoncept

5:1:2 Cementfamiljen

I Cementfamiljen är alla byggnader nya. Gestaltningen ska ta avstamp i målsättningen att bli ett modernt tillägg till en industriell hamn, och med en tydlig koppling till cement och betong. Byggnaderna ska också ha en tydlig och bearbetad relation till Värtans vattenrum, Lidingöbron och Ropsten.

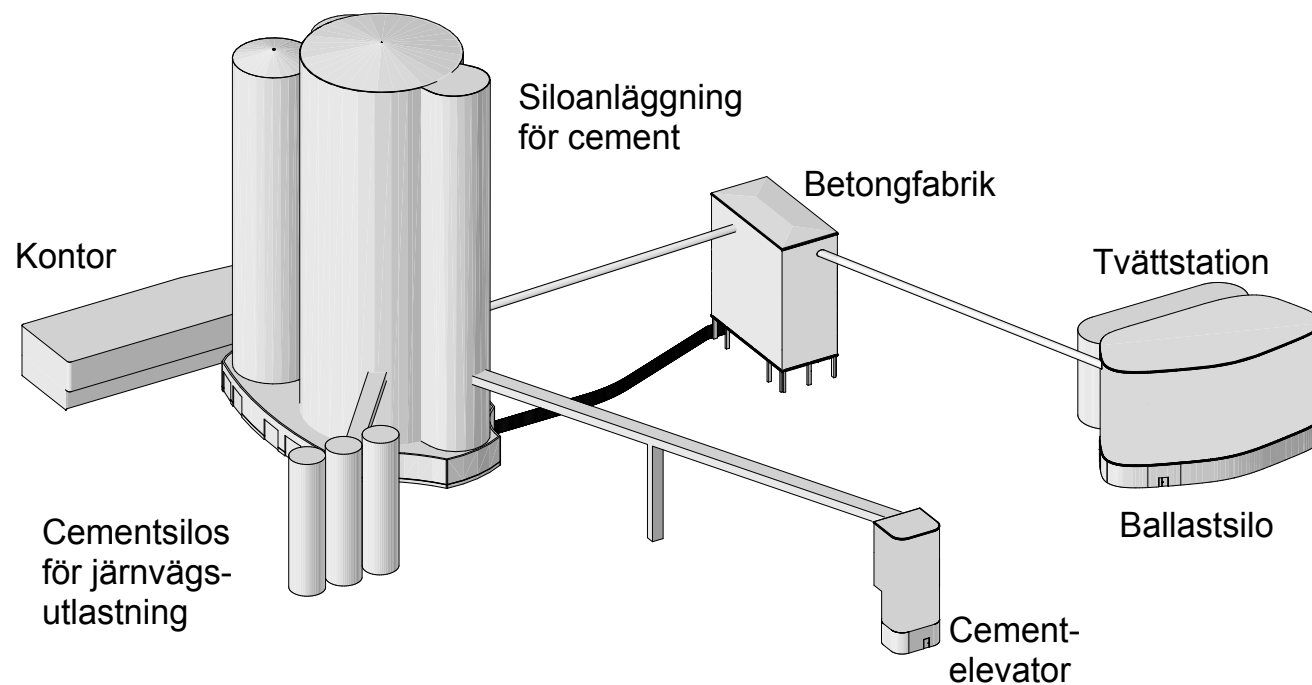


BILD 5:1:2:1 Diagram - Cementfamiljen

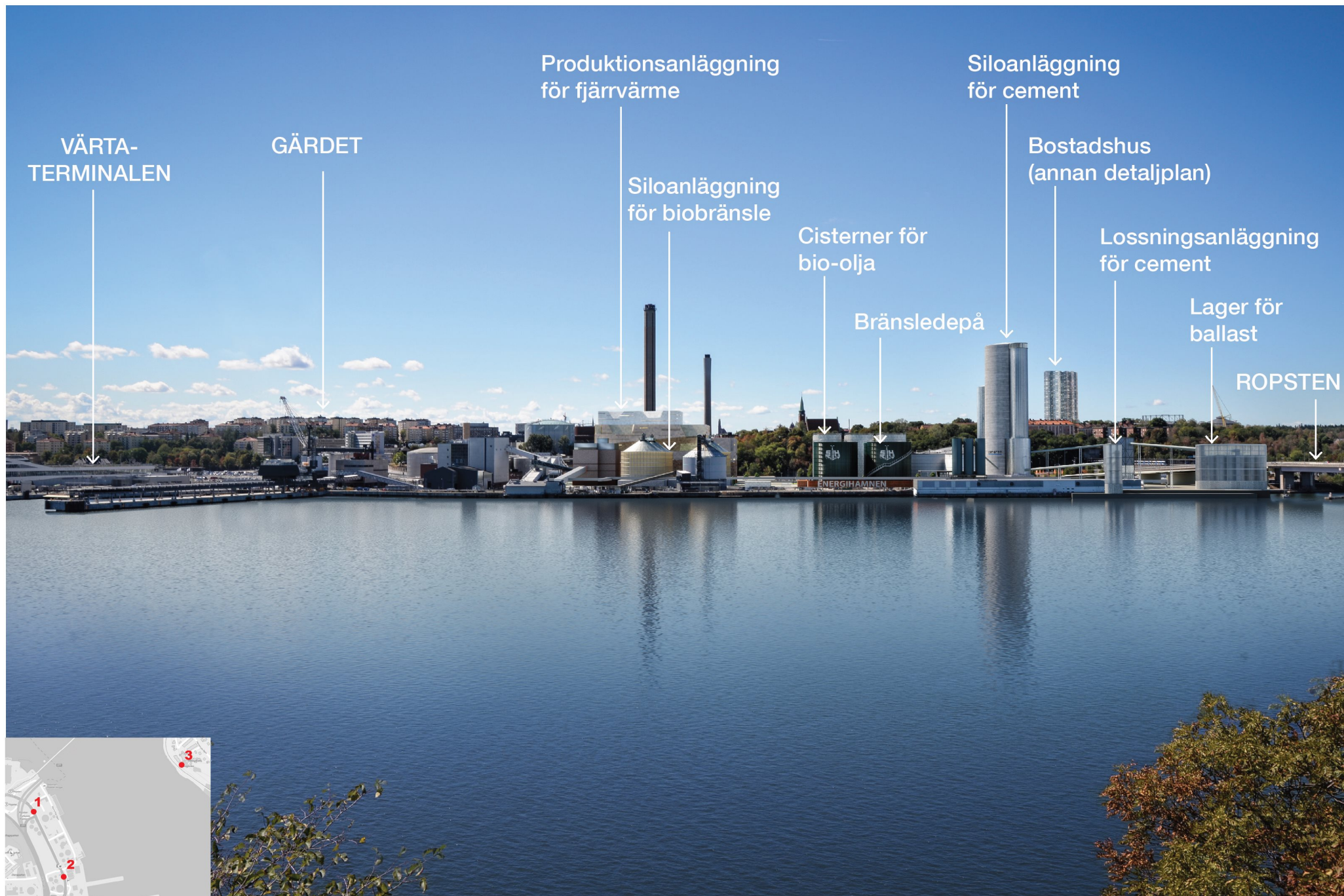


BILD 5:1:2:2 VYPUNKT 3 Energihamnen sedd från Millesgården på Lidingö, med Cementas byggnader till höger (Bild: Råformat).

Typologier och Funktion

Siloanläggning för cement

Den högsta cementsilon innehåller sex separata ”behållare” för olika sorters cement. Cementen lossas från fartyg vid kaj och transporteras till silons elevator via ett transportband i en rund bandgång. Elevatorn lyfter cementen till silons topp, där den faller ner i de olika ”silobehållarna”. Vid elevatorn finns även trappa och personhiss till silotoppen.

Cementen lossas i botten till speciella lastbilar, som kör materialet vidare till olika betongfabriker i Stockholms närområde. Det finns tre utlastningslinjer under den högsta silon och två under de mindre. Utlastningsportar, silobotten och andra stödfunktioner samlas i en omslutande sockelvåning.

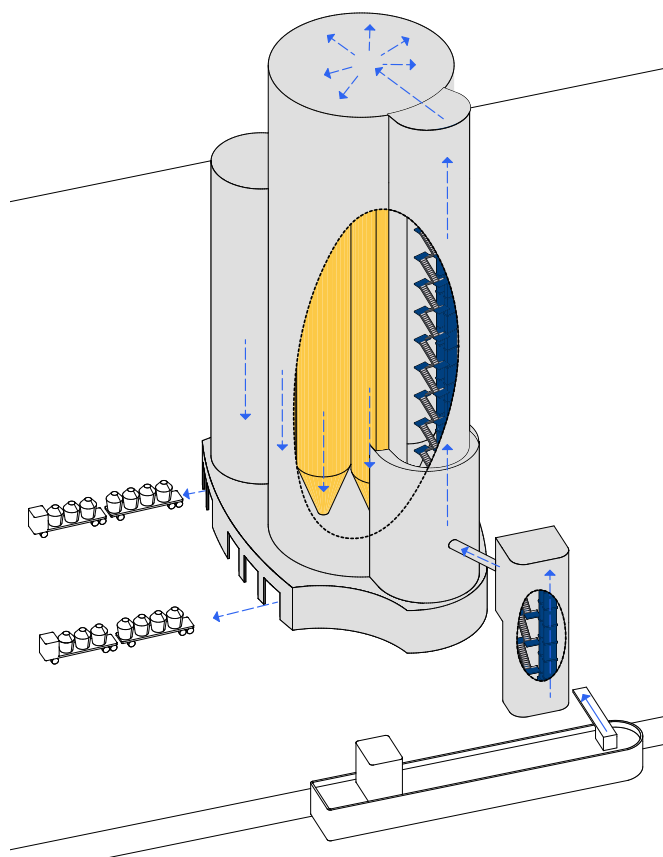


BILD 5:1:2:3 Typologi - Cementsilo

Kontorshus

Längs Norra Hamnvägen finns ett kontorshus i betong, med möjlighet till grönt tak. Byggnaden har entréer mot gatan och innehåller omklädnings- och pausrum, ett utvecklingslaboratorium, kontors- och mötesrum. Längs sidan mot fastighetsmark finns bl. a. verkstäder i markplan.

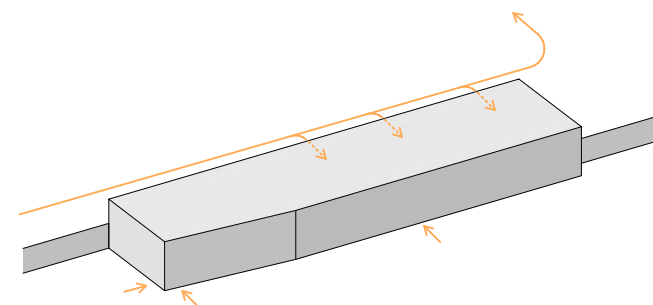


BILD 5:1:2:4 Typologi - Kontorshus

Betongfabrik

I betongfabriken blandas cement, ballast, tillsatsmedel och vatten till betong. Cementen skickas över direkt från den stora siloanläggningen via bandgångar och ballasten (småstenar) transporteras från lagret på påldäcket. I byggnaden finns vattentankar, stora mixerkärl för betong och, i botten, utlastningsplatser till betongbilar.

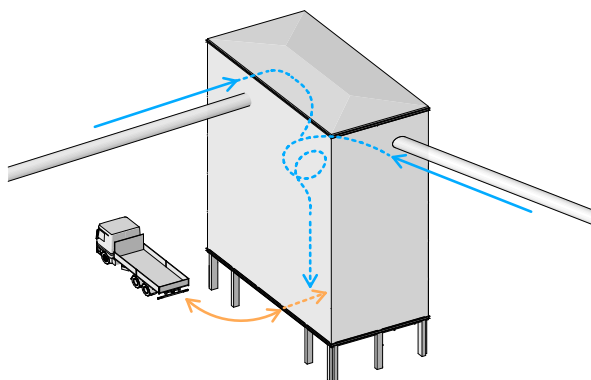


BILD 5:1:2:5 Typologi - Betongfabrik

Tvättstation

I tvättstationen tvättas betongbilarnas tankar innan de fylls på nytt. Tvättvattnet renas och återanvänds i betongtillverkningen.

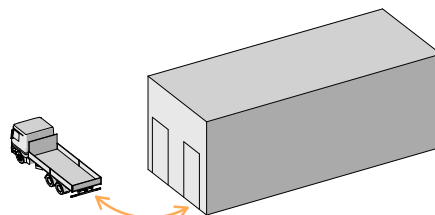


BILD 5:1:2:6 Typologi - Tvättstation

Ballastlager

Här lagras ballast (småsten och grus) till betongtillverkningen. Ballastlagret är placerat på påldäcket i vattnet utanför kajen. Ballasten kommer till platsen med fartyg under den tid då Mälaren (där materialet hämtas) är isfri. Vid andra tider transporteras det till platsen med lastbilar.

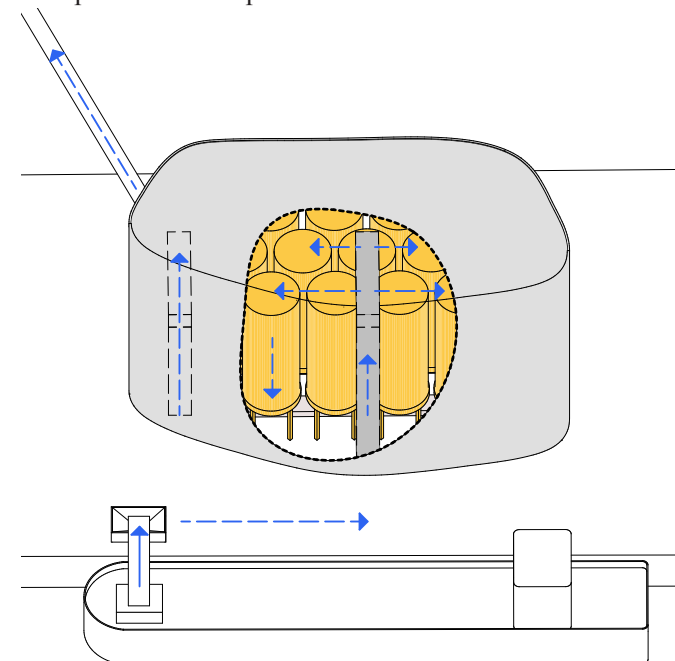


BILD 5:1:2:7 Typologi - Ballastlager

Material, färg och utförande

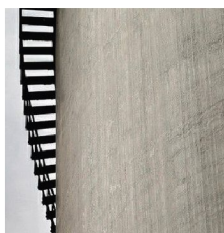
Material och färgval i relation till vattenrummet, stadssiluetten och cementverksamheten.

VOLYMER

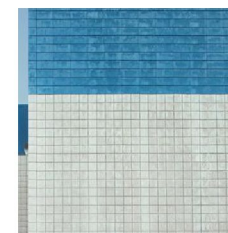
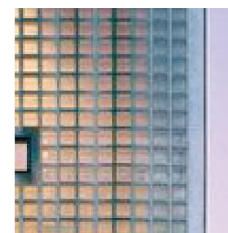
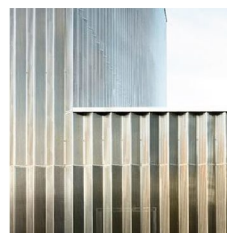
- Volymer i Betong, Stål, Industrieglas, Klinker
- Färgtolkningar inom Kulörspektra 1

SOCKLAR

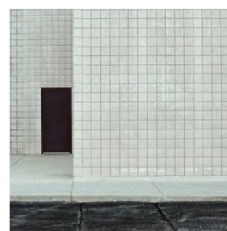
- Betong eller klinker
- Särskild materialbehandling och bearbetning av skala längs Norra Hamnvägen.



Volymer



Socklar



Spektra 1. Dova Havstoner



Kulörta inslag

Siloanläggning för cement

För den höga siloanläggningen som skapar en signalbyggnad i planområdets norra del, nära Lidingöbrons fäste, är gestaltningen styrd. Fasadmaterialen ska vara exponerad betong i olika utföranden samt korrugerad aluminium.

Detaljer som dörrar, plåtar, infästningar, omfattningar mm ska hålla sig till Kulörspektra 1. Övre delen (+55 m) ska vara helt neutral från grafik, skyltning och belysning (undantaget säkerhetsbelysning).

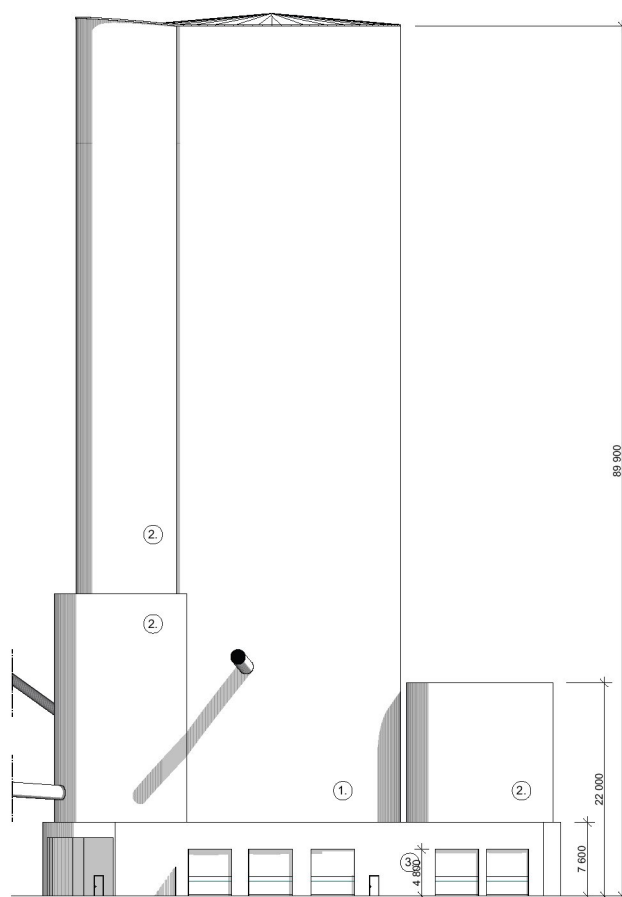


BILD 5:1:2:8 Elevation och material siloanläggning



2



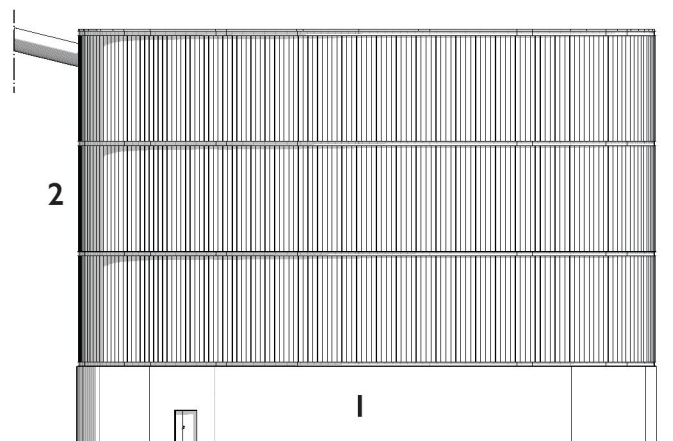
1



3

1. Glidformsgjuten betong
2. Korrugerad aluminium
3. Reliefgjuten betong

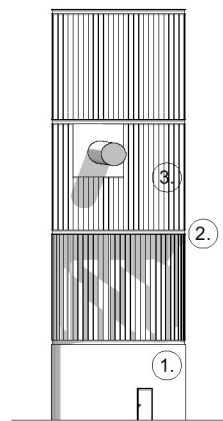
Ballastlager



1. Reliefgjuten betong
2. Profilglas

BILD 5:1:2:9 Elevation Ballastlager - föreslagen gestaltning

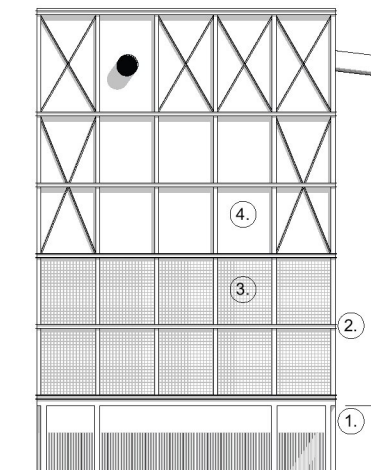
Lossningstorn



1. Reliefgjuten betong
2. Synligt bärverk
3. Profilglas

BILD 5:1:2:10 Elevation Lossningstorn - föreslagen gestaltning

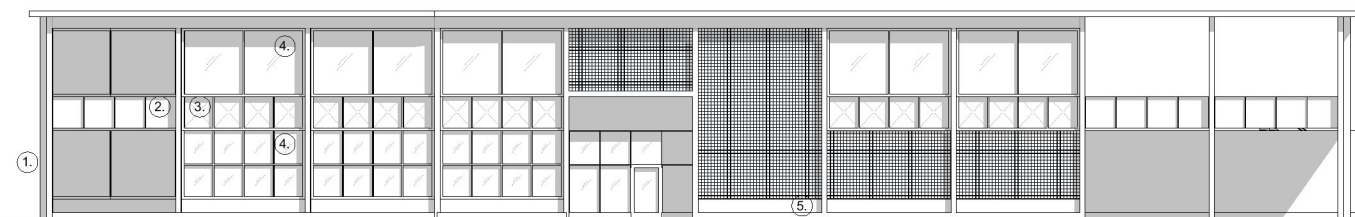
Betongfabrik



1. Pelardäck i betong
2. Utanpåliggande stålstruktur
3. Betongglaspaneler
4. Aluminiumplåt

BILD 5:1:2:11 Elevation Betongfabrik - föreslagen gestaltning

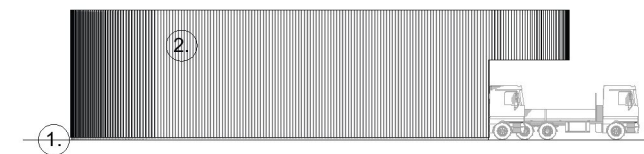
Kontorshus



- 1. Exponerad betongstomme
- 2. Smidesräcke
- 3+4. Glaspartier med tät bröstning
- 5. Betongglaspaneler

BILD 5:1:2:12 Elevation Kontorshus - föreslagen gestaltning

Tvättstation



- 1. Betongsockel
- 2. Plåt

BILD 5:1:2:13 Elevation Tvättstation - föreslagen gestaltning

5:1:3 Lagringsfamiljen

Bränslelagringen som sker i cisterner och silor är en del av kärnverksamheten i Energihamnen. En del av lagringen kommer att vara kvar i befintliga cisterner / silor. De nya byggnaderna ska gestaltas som ett naturligt komplement till dessa, men framförallt med det större perspektivet i åtanke eftersom de är viktiga medskapare till Energihamnens karaktär i stort. De kommer att vara väl synliga från såväl vattenrum som för de som passerar genom området.

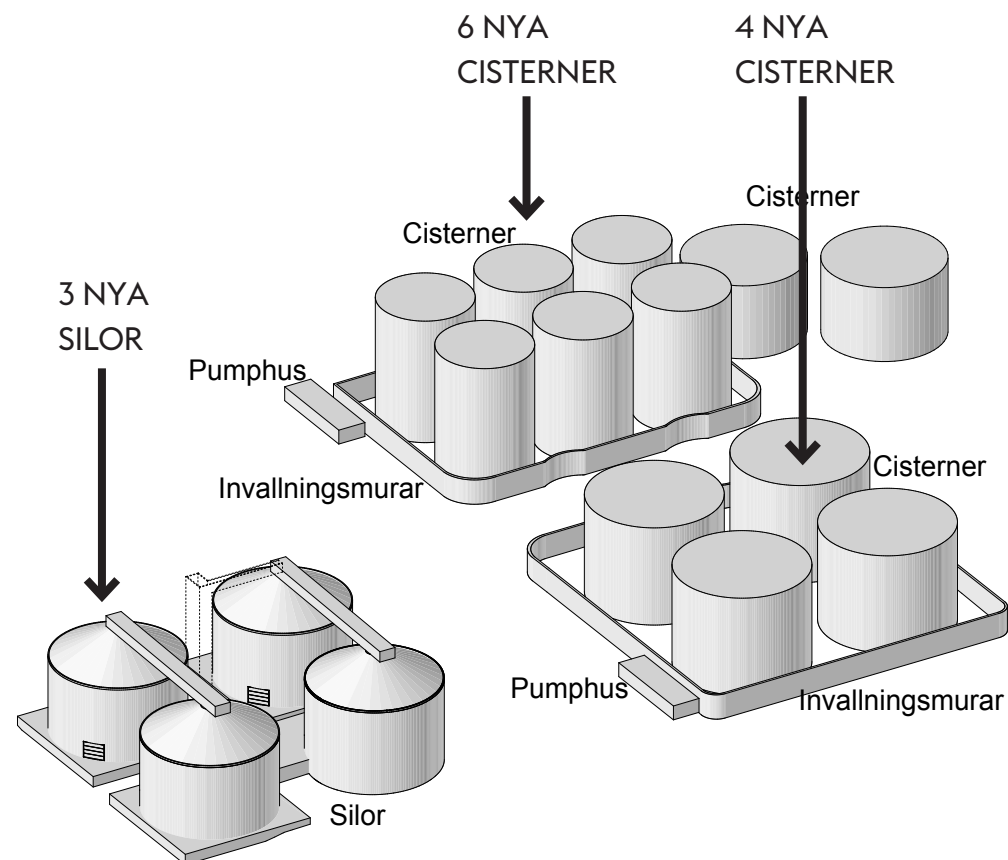
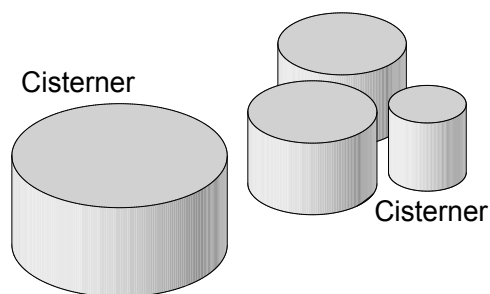


BILD 5:1:3:1 Diagram - Lagringsfamiljen



BILD 5:1:3:2 - 5:1:3:5 Befintliga cisterner och olivkärnesilo som skall vara kvar

Typologier och Funktion

Cisterner

Lagring av flytande bränsle. Cylindriska stålkonstruktioner klädda med plåt. Anslutna till rör för lossning/lastning. Platta/lätt välvda tak med utanpåliggande brandtrappa och fallskydd runt krönet.

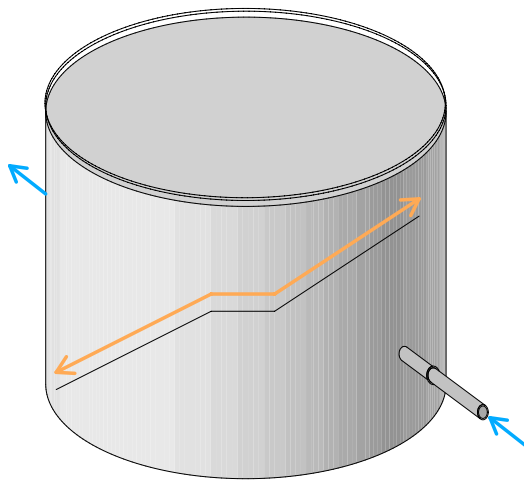


BILD 5:1:3:6 Typologi - Cistern

Invallningsmurar

Runt nya oljecisterner byggs invallningsmurar. Murarna ska förhindra att olja rinner ut i området vid ett ev. läckage. Murarnas höjd beror på lagringsvolymen och markyta.

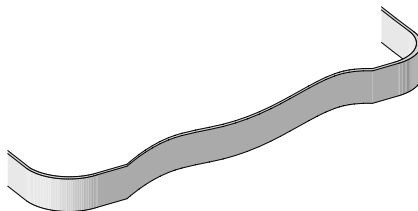


BILD 5:1:3:7 Typologi - Invallningsmur

Pumphus

Behövs för att pumpa vidare oljan från lastfartygen till oljecisternerna, samt för att pumpa oljan från cisternen till/från tankbil i de fall då oljan transporteras med bil.

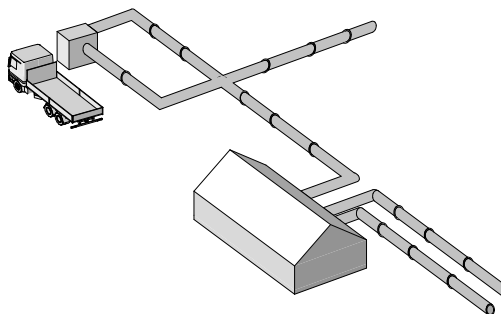


BILD 5:1:3:8 Typologi - Pumphus

Silor

Lagring av fast material, exempelvis olivkärnor. Betong eller stålkonstruktion. Materialet kommer på bandgång som anslutes i toppen eller lyfts till silons topp med en elevator. Via ett transportband i botten flyttas materialet vidare efter lagring.

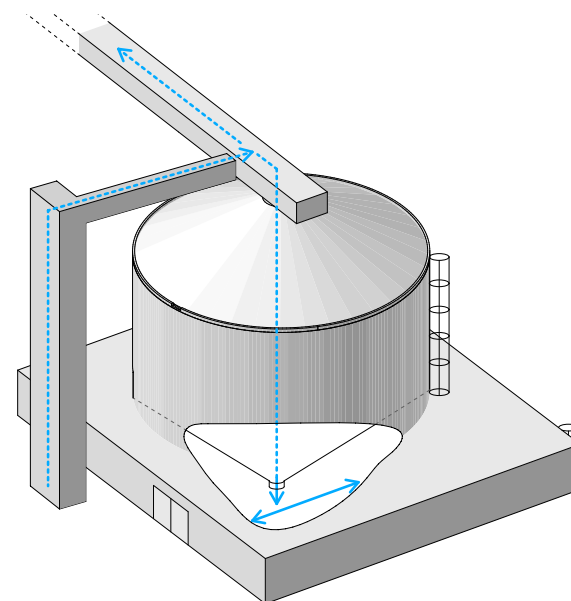


BILD 5:1:3:9 Typologi - Silo

Material, färg och utförande

Cisterner omgärdade av en invallningsmur med minst 3 meters höjd behöver ej utföras med sockel. Invallningsmurar ska ha rundade hörn med en radie om minst 5 m. Mur kläs med material från sockel-palett på utsidan. På insidan kan betongen vara exponerad.

Pumphus skall ha tydligt släktskap med aktuell cisternpark vad gäller material- och kulörval. Hela pumphusets volym skall behandlas som en "sockel" och gestaltas med sockelmaterial och detaljering.

VOLYMER

- Alla cisterner och silor skall utföras runda och vara plåtklädda.
- Om plåten lackeras får endast en huvudkulör väljas per volym, variation i fasaden utförs istället med texturer, transparens, plåstörlekar, infästningsrytm mm: Exempel: Perforering, korrugering, relief, reflektion.
- Färgtolkningar inom kulörspektra 2 eller 3
- Detaljer som trappor eller räcken, kontrasterande material och element med avvikande funktioner kan utföras med annan färg.

SOCKLAR / MURAR

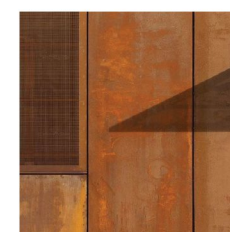
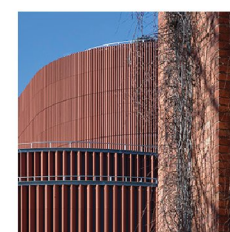
- Betong, klinker, cortén, tegel eller terracotta
- Särskild materialbehandling och bearbetning av skala längs Norra Hamnvägen.



Volymer



Socklar



Spektra 2. Naturtoner



Kulörta inslag



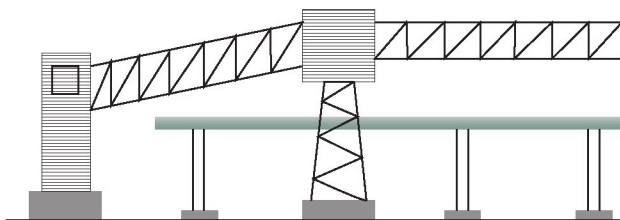
Spektra 3. Värma, jordiga toner



Kulörta inslag

5:2 Länkar

Länkarna ger Energihamnen karaktär och binder samman de volymer som presenterats i föregående kapitel. De förekommer i hela området och binder även samman byggnader i olika familjer.



Typologier och Funktion

Bandgångar

Bandgångarna är inklädda transportband med gångbryggor på sidorna. De kan vara fyrkantiga eller runda i genomskärning.

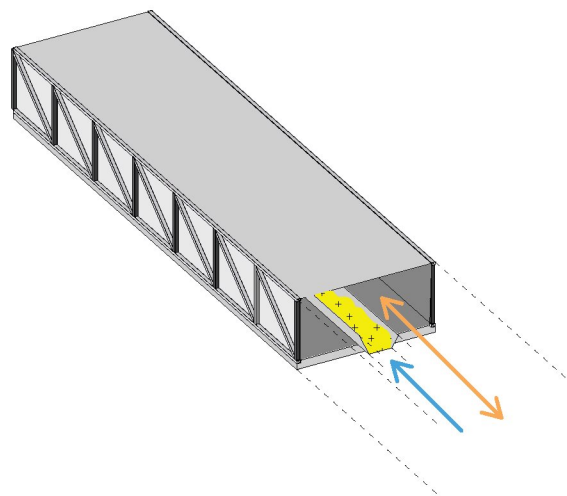


BILD 5:2:1 Typologi - Bandgångar

Rörgator

Flytande bränsle pumpas i rör från lossningsplatsen till cisterner för lagring. Rören går på sk 'bryggor' ovan mark. Fordon kan passera under.

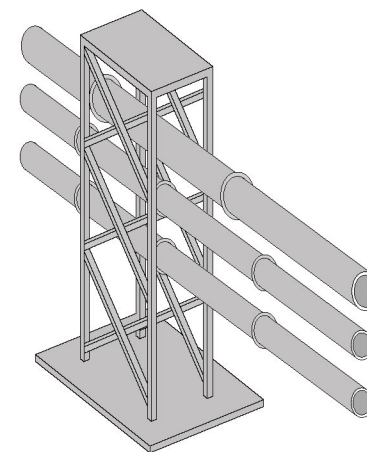


BILD 5:2:2 Typologi - Rörgator

Material, färg och utförande

VOLYMER

- Plåt, Industrieglas
- Exponerad konstruktion om möjligt
- Fritt val inom kulörspektra 1-3
- Transportörer som inkluderar gångbryggor utförs om möjligt med enstaka ljusinsläpp

SOCKLAR

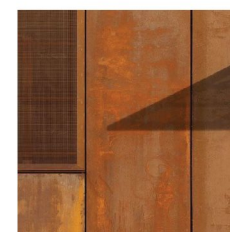
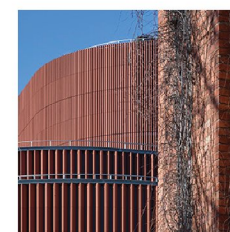
- Betong, klinker, tegel eller terracotta



Volymer



Socklar



Spektra 1. Dova Havstoner



Kulörta inslag



Spektra 2. Naturtoner



Kulörta inslag



Spektra 3. Varma, jordiga toner

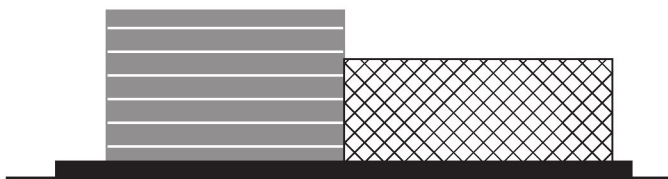


Kulörta inslag

5:3 Skalskydd

Staket och grindar förekommer mot allmän plats och mellan olika verksamheter. Murar kan också vara skalskydd men behandlas enligt kap 5:1:3.

Staket, murar och grindar mot Norra Hamnvägen har en viktig funktion i att definiera gaturummet och ta ner skalan på kvarterens höga industrianläggningar. Dessa bör utformas med särskild omsorg. Områdesskydd mellan olika verksamheter eller ut mot kajen kan ges en mer standardiserad och enkel utformning.



Typologier och Funktion

Staket

Staketen är minst 4 m höga, taggtrådsförsedda, och hindrar människor att ta sig in där de ej har behörighet.

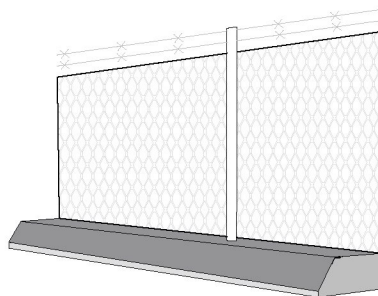


BILD 5:3:1 Typologi - Staket

Grindar

Av säkerhetsskäl är verksamhetsområdena inte tillgängliga för allmänheten. För att komma in på områdena måste fordon (även tåg) passera genom breda metallgrindar och människor genom mindre grindar/dörrar eller snurrgrindar.

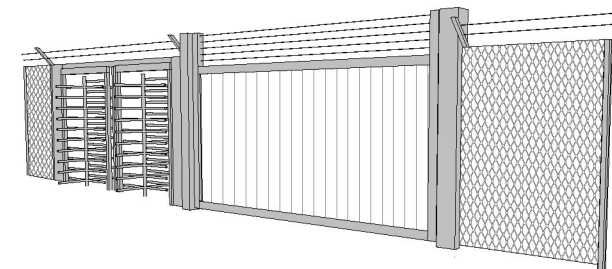
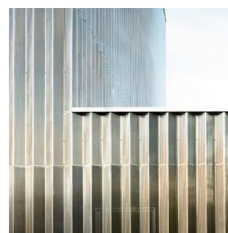


BILD 5:3:2 Typologi - Grind

Material, färg och utförande

STAKET OCH GRINDAR

- Stål
- Naturlig yta eller fritt val inom Kulörspektra 1-3
- Används för Grafik/Skyltning/Information



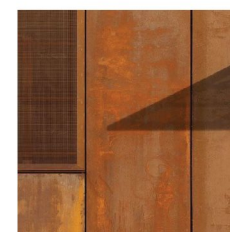
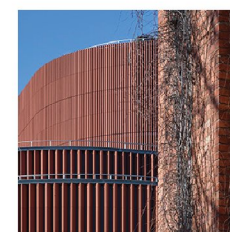
Staket och Grindar

SOCKLAR

- Betong, klinker, tegel eller terrakotta
- Högre detaljering och omsorg mot Norra Hamnvägen.
- Kan formges fritt och inkludera sittplatser mot allmän plats, växtfickor eller plats för miljöbelysning.



Socklar



Spektra 1. Dova Havstoner



Kulörta inslag



Spektra 2. Naturtoner



Kulörta inslag



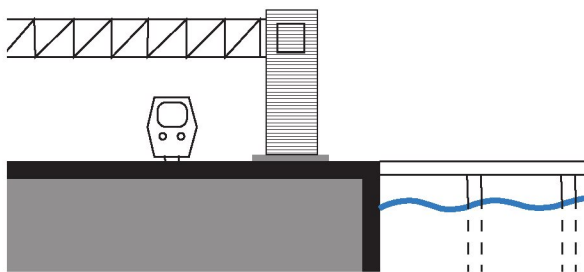
Spektra 3. Varma, jordiga toner



Kulörta inslag

5:4 Kajer och vattenrummet

Kajen är det distinkta mötet mellan land och vattnet. Dess verksamheter avtecknar sig tydligt mot vattenrummet och skymms ej av större volymer. Här finns ett flöde av människor, bilar, båtar, tåg, varor och bränsle. Hamnkarakteren är stark, området är komplext och i ständig rörelse.



Typologier och Funktion

Påldäck/Kajkanter

Kajen byggdes under 1900-talet då hamnområdets mark fylldes ut. Kajlinjen behålls till största delen intakt. Nya påldäck för lossning och lagring byggs på vissa ställen. Däcken är betongkonstruktioner som står på betongpelare vilka grundläggs på sjöbotten.

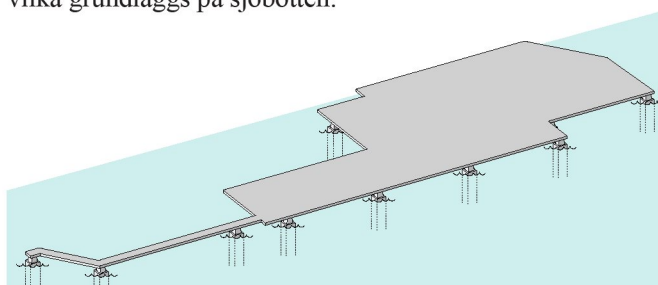


BILD 5:4:1 Typologi - Påldäck

Bryggor/Pirar

Vid några kajlägen finns bryggor som underlättar fartygens tilläggning. I planområdet finns en lång pir för bränslefartyg som kommer att finnas kvar.

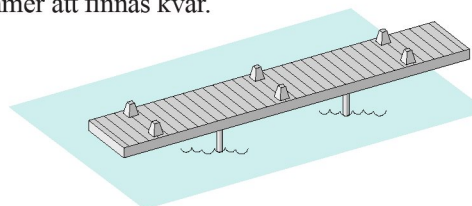


BILD 5:4:2 Typologi - Brygga

Lossningstorn/Lossningsbyggnader

När materialet lossas från fartyg eller tåg måste det lyftas upp till rätt nivå för anslutande bandgångar. När bandgångarna byter riktning sker även en förflyttning i höjddled.

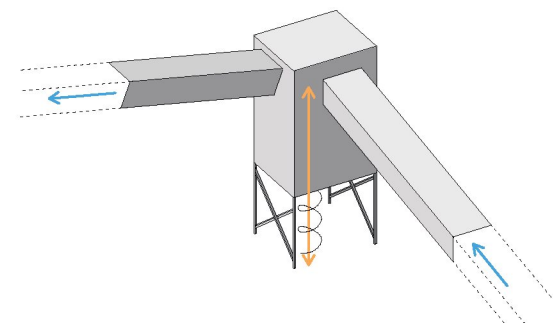


BILD 5:4:3 Typologi - Lossningstorn

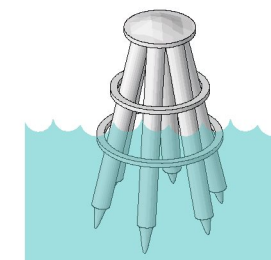


BILD 5:4:4 Typologi - Dykdalb

Dykdalber

Används vid förtöjning av stora fartyg. Är stora pollare som sticker upp ur vattnet.

Material, färg och utförande

VOLYMER (lossningsbyggnader/-torn)

- Stål, Cortén, Industrieglas, Klinker
- Naturlig yta eller fritt val inom kulörspektra 1-3

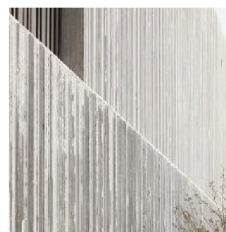
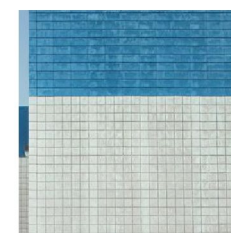
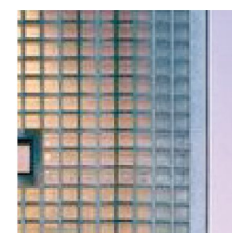
SOCKLAR (lossningsbyggnader/-torn)

- Betong, klinker, tegel eller terracotta

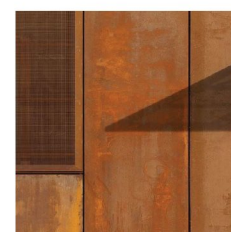
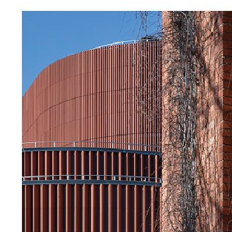
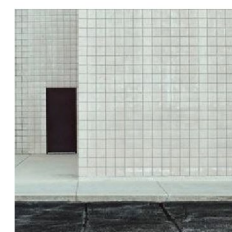
För övriga element gäller samma material- och kulörpalett som i hela området. Mörkare toner väljs nära vatten och på lägre höjder. Grafik/Skyltning/Information skall utföras mot vattenrummet.



Volymers



Socklar



Spektra 1. Dova Havstoner



Kulörta inslag



Spektra 2. Naturtoner



Kulörta inslag



Spektra 3. Varma, jordiga toner



Kulörta inslag

6. Gestaltning av allmän plats

6:1 Norra Hamnvägen

Norra Hamnvägen ligger centralt inom planområdet och länkar samman Ropsten och Värtapiren. Genom de närliggande stadsutvecklingsprojekten inom Norra Djurgårdsstaden påverkas gatans funktion då Norra Hamnvägen blir en del av det nya pendlingscykelstråket. Norra Hamnvägen ska upplevas som en trygg, sammanhängande och tydlig gata, med stärkt prioritet för gående och cyklister samt fungera väl för den nyttotrafik som är kopplad till hamnens verksamhet. Korsningar och utfarter ska utformas så att inga skymda hörn skapas. Då angränsande byggnader till största del saknar entréer mot gata samt har långa sammanhängande fasader, är trygghets- och upplevelseaspekten extra viktig.

Norra Hamnvägen utförs med gångytor av släta grå betongplattor, cykelbanor och köryta av asfalt samt kantsten av granit. Mellan cykelbana och gångbana läggs en avskiljande taktill platta. Kvarterets markens angränsande grönyta ska avgränsas av kantsten med visning = synlig höjd på kantsten. Det behövs för tillgänglighet (möjlighet att kända) samt för skötsel och drift.

Gatuträd placeras som grupper i sammanhängande, öppna planteringsytor med låga marktäckare. Nedsänkta planteringsytor ska avgränsas med planteringsräcke.

Bänkar för vila placeras ut i planterings/möbleringszonen, men ska inte uppmuntra till vistelse.

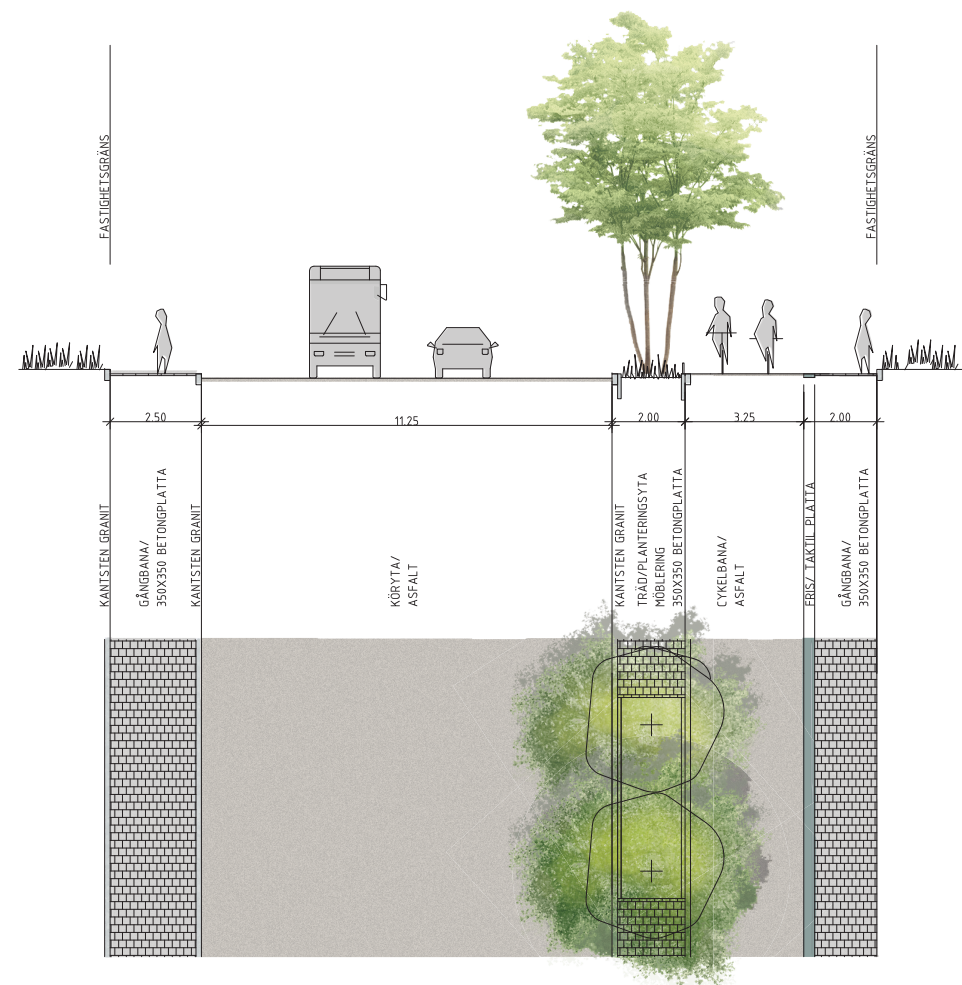


BILD 6:1:1 Sektion och Plan Norra Hamnvägen (bild Exploateringskontoret)

Markmaterial

35 plattor betong (gångbana)

Asfalt (cykel- samt körbana)

Kantsten av granit

Taktil avskiljande platta

Planteringsytor av marktäckare, ev nedsänkta, under gatuträden

Utrustning

Bänk

Cykelpollare

Planteringsräcke

Tas fram senare utifrån utrustningsprogram för

Norra Djurgårdsstaden samt Södra Värtan

Gatuträd

Planteras i grupper

Dagvatten

Dagvattnet kommer att fortsätta hanteras på samma sätt som idag, dvs ledas till brunnar kopplade till dagvattennätet, fram tills ombyggnad av gatan sker. Vid en ombyggnad ska dagvattenfrågan beaktas och på de platser där grönytor tillförs ska dessa användas för fördröjning och rening av dagvatten. Detta kräver dock att ombyggnaden innebär en höjdsättning av gatan som medger att vattnet rinner till grönytorna.